

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ

1878

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΒΙΒΛΙΟΘ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ Κ
ΛΑΥΡΙΩΤ
ΑΥΣΘΗ ΔΡΙΘ.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον τῆς Ἑστίας, Ὁδὸς Σταδίου, 6

1878

ξιοσημείωτον ταύτην επιφάνησιν, ἔσειε τὴν κεφαλὴν ὡς ἀνθρώπος εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ παρετήρει μετ' εὐαρεσκείας τοὺς πόδας του πλαγίως.

Ἐξηκολούθει ἔτι νὰ θαυμάζῃ ἑαυτὸν, ὅτε ἡ κυρία Κόρνυ εἰσήλθε βιαίως εἰς τὸ δωμάτιον, ἔπεσεν ἀπομαίνοσα ἐπὶ τινος καθίσματος παρὰ τὴν ἐστίαν, ἔθηκε τὴν παλάμην τῆς μιᾶς χειρὸς ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς καὶ τὴν τῆς ἐτέρας ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς, ὡς γυνὴ μέλλουσα νὰ λιποθυμήσῃ.

«Κυρία Κόρνυ, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ πρὸς κλίνον ἐπὶ τῆς οἰκονόμου, τί τρέχει, κυρία; Σὰς συνέβη τίποτε, κυρία; Ἄποκριθῆτέ μου, σὰς καθικετεῖω. Κάθηναι ἐπάνω εἰς... εἰς...» Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐν τῇ ταραχῇ του δὲν κατόρθωσε νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν λέξιν τῆ κάρβουνα, διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ προσθέσῃ: «Κάθηναι ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα.»

— Ὡ κύριε Μπάμμπλ, εἶπεν ἡ κυρία, μὴν ἔρωτάτε, εἶμαι κατασυχισμένη.

— Κατασυχισμένη! κυρία, ἀνεκραύγασεν ὁ κύριος Μπάμμπλ... Μήπως εἶχε κάνει; τὴν αὐθάδειαν νὰ;... Ἄ, ἐννοῶ! προσέθηκεν ἀναλαβὼν τὸ μεγαλοπρεπὲς ἦθος του εἰς αὐτὸ ὡς εἶναι αἰτία αὐτοὶ οἱ ἄθλιοι καὶ ἔλεεινοί, οἱ πτωχοί!

— Εἶναι φρικτὸν νὰ το συλλογισθῇ κάνει; εἶπεν ἡ κυρία φρίσσουσα.

— Τότε μὴ το συλλογίζεσθε πλέον, κυρία, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμπλ.

— Δὲν ἤμπορῶ, εἶπεν ἡ κυρία κλαυθμυρίζουσα.

— Τότε πάρετε κἀτι τι κυρία, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ διὰ τῆς μειλιχωτέρας αὐτοῦ φωνῆς. Ὁλίγον κρασί;

— Ὁ Θεὸς φυλάξῃ! ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Κόρνυ ἄδύνατον... Ὡ! ἐκεῖ τὸ ἐπάνω χόρισμα, δεξιᾷ. Ὡ!

Συγγρόνως δὲ ἡ κυρία ἔδακτυλοδείκτει τὴν σκευοθήκην καὶ ἐξηκολούθει τοὺς νευρικούς αὐτῆς σπασμούς. Ὁ κύριος Μπάμμπλ ὤρμησεν εἰς τὴν σκευοθήκην, ἔλαβε μιαν πρασίνην φιάλην ἐκ τοῦ ὑποδειχθέντος χωρίσματος, ἐπλήρωσεν ἓνα κύαθον τεύου ἐκ τοῦ ἐν ταύτῃ περιεχομένου ὑγροῦ, καὶ ἐπλησίασεν αὐτὸν εἰς τὰ χεῖλη τῆς κυρίας.

«Ἐίμαι καλλίτερα τώρα,» εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ πεσοῦσα πάλιν εἰς τὸ καθίσμα τῆς, ἀφ' οὗ ἐκένωσε πρῶτον τὸ ἦμισυ τοῦ κυάθου.

Ὁ κύριος Μπάμμπλ ὕψωσεν εὐλαβῶς τοὺς ὀφθαλμούς, πρὸς τὴν ὄροφὴν εἰς σημεῖον εὐχαριστίας τῷ Θεῷ, εἶτα κατεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ κυάθου καὶ ὠσφράνθη τὸ ποτόν.

«Εἶναι μέντα με πιπέρι, εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ διὰ φωνῆς ἀσθενούς, μειδιῶσα εὐαρέστως τῷ κλητῆρι. Δοκιμάσατέ τὴν ἔχει καὶ ὀλίγο... ὀλίγον ἀπὸ κἀτι ἄλλο.»

Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἔδοκίμασε τὸ ποτόν, ἔστη κατ' ἀρχὰς ὡς ἀμφιρρέπων, εἶτα ἐπλατάγησε τὴν γλώσσάν του, τὸ ἔδοκίμασε καὶ αὖθις καὶ ἐκένωσε τὸν κύαθον.

«Εἶναι πολὺ δυναμωτικὸν, εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ.

— Πολὺ δυναμωτικὸν, πράγματι, κυρία μου, προσεῖπεν ὁ κλητῆρ' ἀκολουθῶς ἐπλησίασε τὸ καθίσμα του εἰς τὸ τῆς οἰκονόμου, καὶ διὰ φωνῆς τρυφερᾶς τὴν ἠρώτησε μήπως τῇ συνέβη τι δυσάρεστον.

— Τίποτε, ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Κόρνυ· εἶναι διότι εἶμαι πλάσμα πολὺ εὐαίσθητον, πολὺ ἀδύνατον!

— Ὡ! ὄχι, ἀδύνατον, ὄχι, κυρία μου, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ πλησιάζας ἔτι μᾶλλον τὸ καθίσμα του. Τί λέγετε; ἀδύνατη σεις, κυρία Κόρνυ.

— Ὅλοι εἴμεθα ἀδύνατα πλάσματα, εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ, ἀποφαινομένη γενικῶς.

— Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, εἶπεν ὁ κλητῆρ.

Ἐπὶ ἐν ἡ δύο λεπτά ἐτήρησαν ἀμφοτέροι σιγὴν, ἣν ἐχρησιμοποίησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ἀποφθέγματος ἐκείνου, μεταθέσας τὸν βραχίονά του ἀπὸ τῶν νώτων τοῦ καθίσματος τῆς κυρίας Κόρνυ, ὅπου τὸν εἶχε κατ' ἀρχὰς στηρίξει, εἰς τὴν ἐσφὴν αὐτῆς, ἣν περιέβαλε δι' αὐτοῦ.

«Ὅλοι εἴμεθα ἀσθενῆ πλάσματα, τῷ ὄντι,» εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ.

Ἡ κυρία Κόρνυ ἐστέναξε.

«Μὴ στενάχετε, κυρία Κόρνυ, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ.

— Δὲν ἤμπορῶ νὰ βασταῶξω, εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ, καὶ ἐστέναξεν αὖθις.

— Αὐτὸ τὸ δωμάτιον εἶναι πολὺ κόμμοδον, κυρία, εἶπεν ὁ κλητῆρ, στρέφων περὶ αὐτὸν τὰ βλέμματα. Ἄν προστεθῇ καὶ ἄλλο ἐν εἰς αὐτὸ ὡς ἦναι τέλειον νοικοκυριό.

— Δύο δωμάτια θὰ ἦσαν παραπολλὰ δι' ἓνα μόνον πρόσωπον, ἐπιθύρῃσεν ἡ κυρία.

— Ἀλλὰ δὲν εἶναι παραπολλὰ διὰ δύο, ὑπέλαβεν ὁ κύριος Μπάμμπλ τρυφερῶς· τί στοχάζεσθε, κυρία Κόρνυ;»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ κλητῆρος ἡ κυρία Κόρνυ ἐταπεινώσε τὴν κεφαλὴν, ὁ δὲ κλητῆρ ἐταπεινώσεν ἐπίσης τὴν ἰδικὴν του διὰ νὰ ἴδῃ τὴν μορφήν τῆς κυρίας Κόρνυ. Αὕτη ὅμως, μετὰ πολλῆς ἐτοιμότητος πνεύματος, ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπέσχε τὴν χεῖρα, ὅπως ἐκβάλλῃ δὴθεν τὸ μανθῆλιόν τῆς, ἀκολουθῶς δὲ ἀφῆκεν αὐτὴν ἀνεπαισθήτως εἰς τὴν τοῦ κυρίου Μπάμμπλ.

«Τὸ συμβούλιον σὰς παραχωρεῖ τὰ κάρβουνα, ἢ ὄχι; ἠρώτησεν ὁ κλητῆρ, ὀλίγων τρυφερῶς τὴν χεῖρα τῆς κυρίας Κόρνυ.

— Καὶ τὸν φωτισμὸν, ἀπεκρίνατο αὕτη, ἀνταποδίδουσα ἐλαφρῶς τὴν ὀλιψὴν τῆς χειρὸς.

— Τὰ κάρβουνα, τὸν φωτισμὸν, καὶ τὴν κατοικίαν, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Ὡ! κυρία Κόρνυ, εἶσε ἀγγελος!

Ἡ κυρία δὲν ἠδυνήθη νάντιστῇ εἰς τοιαύτην ὀρμηὴν ἀγάπης· ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ κλητῆρος, οὗτος δὲ ἀπέθηκε φλογερὸν ἀσπασμὸν ἐπὶ τῆς ἀγνῆς ρινὸς τῆς οἰκονόμου.

«Τί ἐνοριακὴ ἐντέλεια! ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ μετὰ παραφορᾶς. Ἐξέρχετε, ἀξιολάτρευτος κυρία, ὅτι ὁ κύριος Σλάωτ εἶναι χειρότερα ἀπόψε.»

— Μάλιστα, ἀπεκρίνατο δειλῶς ἡ κυρία Κόρνυ.

Δὲν θὰ τὴν βγάλλῃ τὴν ἐβδομάδα, καθὼς λέγει ὁ ἰατρός, ἐξηκολούθησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κταστήματος. Ἄμα ἀποθάνῃ, θὰ χηρεύσῃ ἡ θέσις, καὶ θὰ χρειασθῇ νὰ διορισθῇ ἄλλος. Ὡ! κυρία Κόρνυ! τί μέλλον! τί εὐκαιρία νὰ ἐνώσωμεν δύο καρδίας καὶ νὰ κάμωμεν νοικοκυριό!

Ἡ κυρία Κόρνυ ὠλόλυξεν.

«Ἐπέτε το ἓνα λογάκι! ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Μπάμμπλ καὶ ἔκλιε πρὸς τὴν δειλὴν ἐκείνην καλλονήν. Εἶπέ το τὸ μικρὸ αὐτὸ λογάκι, θελκτικῆμου κυρία Κόρνυ!

— Ν... α! ἐστέναξεν ἡ οἰκονόμος.

— Καὶ ἐν ἄλλο ἀκόμη, ἐξηκολούθησεν ὁ κλητῆρ. Συγκρατήσετε τὴν συγκλίνησιν σας διὰ νὰ μου ἀποκριθῆτε ἓνα μόνον λόγον ἀκόμα... Διὰ πότε ὁ γάμος;»

Δις ἡ κυρία Κόρνυ προσεπάθησε νὰ ἀποκριθῇ καὶ δις ἡ φωνὴ αὐτῆς ἐκόπη. Τέλος συγκεντρώσασα ὅλον αὐτῆς τὸ θάρρος, περιεπτύχασε διὰ τῶν βραχιόνων τὸν τράχηλον τοῦ κυρίου Μπάμμπλ, λέγουσα· «Ἐὐὐὐ! ἔταν θελήσητε, διότι δὲν ἤμπορῶ νὰ σου ἀντισταθῶ, καλέ μου φίλε!»

Κανονισθείσης οὕτω φιλικῶς καὶ πρὸς ἀμοιβαίαν εὐχαριστήσιν τῆς ὑποθέσεως, ἐπεσφράγισαν τὴν συμφωνίαν κενώσαντες καὶ ἕτερον κυθίσκον μέντας μετὰ πεπέρως, ἥτις μεγάλως θὰ ὠφέλησε τὴν κυρίαν εἰς τὴν ταραχὴν καὶ τὴν συγκλίνησιν ὅπου ἦτο. Ἐν ᾧ δὲ ἐκίρνα τὸ ποτόν, ἀνήγγειλεν εἰς τὸν κύριον Μπάμμπλ τὸν θάνατον τῆς γράϊας.

«Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ κλητῆρ, βοήθησας ἡδυπαθῶς τὴν μένταν. Θὰ περάσω, τώρα εἰς τὸν δρόμον μου, ἀπὸ τοῦ Σάουαρμπερρυ διὰ νὰ εἶλῃ τὴν κάσσα τῆς αὐριον τὸ πρῶτ. Αὐτὸ λοιπὸν σ' ἐφόβισε, πουλάκι μου;

— Ὁχι τῶσφ αὐτὸ, ἀγάπη μου, ἀπεκρίνατο ἡ οἰκονόμος, ἀποφεύγουσα νὰ παντήσῃ ὀριμένως.

— Κᾄτι ὅμως φαίνεται νὰ συνέβῃ, ἐπέμεινε λέγων ὁ κλητῆρ. Δὲν θέλετε νὰ το εἰπῆτε εἰς τὸν ἀγαπητὸν σας Μπάμμπλ;

— Ὁχι τώρα, ἀπεκρίνατο ἐκείνη· μιαν ἄλλην ἡμέραν, ὕστερα ἀπὸ τοὺς γάμους μας.

— Ὑστερα ἀπὸ τοὺς γάμους μας; ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Μήπως τυχὸν κάνει; ἀπὸ τοὺς διακονιάρηδες εἶχε τὴν αὐθάδειαν νὰ... .

— Ὁχι, ὄχι, ἀγαπητέ μου φίλε, ἔσπευσε νὰ εἰπῇ ἡ οἰκονόμος.

— Ἐὰν ἐμάνθανα αὐτὸ, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Μπάμμπλ, ἐὰν ὑπέθετα ποτὲ πῶς κάνει; ἀπὸ ἐκείνους τοὺς ἀθλίους εἶχε τὴν αὐθάδειαν νὰ βίβῃ ἀναίδες βλέμμα ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ ἀγγελικὸν πρόσωπον... .

— Δὲν ἤμπορούσε κάνει; νὰ λάβῃ τέτοιαν τόλμην, ἀγάπη μου, εἶπεν ἡ κυρία.

— Καὶ κάμουν πολὺ καλὰ! ὑπέλαβεν ὁ κύριος Μπάμμπλ δεικνύων τὴν πυγμὴν αὐτοῦ. Ἦ-θελα νὰ ἔβλεπα ποῖος θὰ εἶχε τὴν τόλμην νὰ κάμῃ τέτοιο πρᾶγμα; ἤμπορῶ νὰ εἶπω πῶς δὲν θὰ το ἐπανελάβανεν ἄλλη φορὰ, ἐν το ἔκαμνε!»

Ἐὰν οἱ λόγοι αὗτοι δὲν ἐπαξηγοῦντο διὰ ζωηρῶν χειρονομιῶν, ἡ κυρία ἠδύνατο νὰ τοὺς ἐκλάβῃ ἥμισυ καλακευτικῶς διὰ τὰ θέληγτρα αὐτῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐκάστην ἀπειλὴν πρόφερε μετ' ἴθους ἀρεμάνιον, ἡ οἰκονόμος συνεκινήθη τὰ μέγιστα ἐκ τοιοῦτου δειγματος ἀφοσιώσεως καὶ ἀπεκάλεσε μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἀγάπης τὸν κλητῆρα περιστεράκι τῆς.

Τὸ περιστεράκι ἀνῶρθωσε τὸ περιλαίμιον τοῦ ἐπενδύτου του, ἐφόρσε τὸν τρίκωχόν του πῖλον, ἀντήλλαξε μετὰ τῆς μελλούσης συμβίου τρυμακρὸν καὶ ἤχηρὸν ἀσπασμὸν, καὶ ἐξῆλθεν, ἀψήφῶν τὸν παγετώδη ἀνεμον τῆς ἐσπέρας. Ἔστη μόλις ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν πενήτων, ὅπως βαναύσως τοὺς ἐπιπλήξῃ ὀλίγον, καὶ τοῦτο διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν κέκτηται τὴν ἀπαιτουμένην τραχύτητα καὶ βαρβαρότητα διὰ τὴν θέσιν ἐπιστάτου τοῦ πτωχοκομείου. Βεβαιωθείς δὲ ὅτι ἐκέκτητο τὰ προσόντα ταῦτα, ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐξῆλθε τοῦ καταστήματος, ἀναπεπαυμένην ἔχων τὴν συνείδησίν του, καὶ ἀπησχολημένον τὸν νοῦν εἰς τὸ διαγελῶν μέλλον προσεχοῦς προαγωγῆς· τοιαῦτα δὲ ἀνακυκλῶν κατὰ διάνοιαν ἐφθασεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ τῶν κηδεῶν ἐργολάθου.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Σάουαρμπερρυ ἦσαν ἀπόντες, διότι ἦσαν προσκεκλημένοι νὰ πῶσι τὸ τέιον εἰς τινὰ οἰκίαν· ἐπειδὴ δὲ ὁ κύρ Νῶε Κλάυπολ εὐρισκόμενος εἰς τὴν χώνευσιν δὲν εἶχεν ὄρεξιν νὰ χαλάσῃ τὴν ἡσυχίαν του δι' ἀσκόπων κινήσεων, τὸ ἐργαστήριον ἦτο ἀκόμη ἀνοικτὸν, καίτοι ἡ ὄρα πρὸ πολλοῦ εἶχε παρέλθει. Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἔκρουσεν ἐπανειλημμένως διὰ τῆς βάζθου του ἐπὶ τοῦ λογιστηρίου, ἀλλ' οὐδεὶς προσῆλθε· παρατηρήσας δὲ ἀκτίνα φωτὸς ἐρχομένην ἐκ τοῦ ὀπισθεν τοῦ ἐργαστηρίου δωματίου, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ τί συνέβαιναν ἐκεῖ· καὶ ὅτε εἶδε τί συνέβαινε, μεγάλως ἐξεπλάγη.

Ἦ τράπεζα ἦν ἐστρωμένη διὰ τὸ δεῖννον, ἐπὶ ταύτης δὲ ἦσαν παρατεθειμένα ἄρτος, βοῦτυρον,

τροβλία, ποτήρια, μία λάγνος πόρτερ και μία φιάλη οίνου. Είς τὸ ἄκρον τῆς τραπέζης ὁ κύριος Νῶε Κλάυπολ ἦν ἐξηπλωμένος νωχελῶς ἐπὶ τινος καθέδρας, κρατῶν εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα μαχαίριον, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν μέγα κοιμηάτιον ἄρτου μὲ βούτυρον. Πλησίον αὐτοῦ ἦτο ἡ Καρλόττα, καταγινόμενη νάνοιγῃ δστροειδία, τὰ ὁποῖα ὁ κύριος Νῶε τῆς ἔκαμνε τὴν χάριν νὰ καταβροχθίζῃ μετὰ ἀξιοσημειώτου σπουδῆς. Ἡ εὐφροτέρα τοῦ συνήθους χροιά τῆς θινὸς αὐτοῦ καὶ τὴς σκαρδαμυγῆς τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ ἐδείκνυον ὅτι τὸ εἶχεν ὀλίγον εἰς τὸ κῆφι, καὶ τὰ συμπτώματα ταῦτα ἐπεσφράγιζεν ἡ ἀπληστία μεθ' ἧς κατεβρόχθιζε τὰ δστροειδία, ὧν ἀναμφιβόλως ἐξετίμα τὴν δροισιτικὴν ιδιότητα κατὰ τῆς ἐσωτερικῆς φλογώσεως.

«Νῶε, Νῶε, εἶπεν ἡ Καρλόττα, νὰ ἔνα ὠραῖο καὶ παχύ! Δοκίμασέ το καὶ αὐτὸ ἀκόμη.»

— Ἐνὸς τιμῆς ὡς τόσο ποῦ εἶναι τὰ ἄστροειδία! παρετήρησεν ὁ κύριος Κλάυπολ, ἀφ' οὗ τὸ κατεβρόχθισε. Ἐνὸς τιμῆς νὰ μὴν ἔμπορεῖ νὰ φάγῃ κανένας πολλά, χωρὶς νὰ τον πειράζουσι τὸ στομάχι! ἔ, Καρλόττα;

— Ἀλήθεια εἶναι σκληρὸν πρᾶγμα, εἶπεν ἡ Καρλόττα.

— Ἀλήθεια βέβαια, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Κλάυπολ. Δὲν σου ἀρέσουν σένα τὰ ἄστροειδία;

— Ὅχι τόσῳ, ἀπεκρίνατο ἡ Καρλόττα. Μοῦ ἀρέσει καλλίτερα νὰ σε βλέπω νὰ τρώγῃς σὺ, ἀγαπητέ μου Νῶε, παρὰ νὰ τρώω ἐγὼ ἡ ἴδια.

— Μπᾶ! ἀνεφώνησεν ὁ Νῶε, μετὰ τινος σκέψεως· περιεργον πρᾶγμα κι' αὐτό!

— Νὰ ἀκόμη ἄλλο ἓνα, εἶπεν ἡ Καρλόττα· αὐτὸ δὲ εἶναι μὲ μουστάκι!

— Οὔτε μισὸ πλέον! εἶπεν ὁ Νῶε· δὲν πάει κάτω καί μου κακοφαίνεται πολὺ. Ἔλα ἐδῶ, Καρλόττα, νὰ σε φιλήσω.

— Πῶς! ἀνεκράυγασεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, εἰσορμητικῶς εἰς τὸ δωμάτιον. Γιὰ εἰπέ το ἄλλην μιὰ φορά, κύριε!

Ἡ Καρλόττα ἀφῆκε κραυγὴν τρομάξασα, καὶ ἀπέκρυψε διὰ τῆς ποδιᾶς αὐτῆς τὸ πρόσωπον, ἐν ᾧ ὁ κύριος Κλάυπολ, μὴ μεταβαλὼν θέσιν, ἐθεώρει τὸν κλητῆρα ὡς μεθυσμένος ἔντρομος.

«Ἐπανάλαβε αὐτὸ ποῦ εἶπες, ἄθλιε, ἀναιδέστατε! εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Πῶς τολμᾶς νὰ λέγῃς τέτοια πρᾶγματα, κύριε! Καὶ πῶς σὺ τὰ δέχεσαι, βρωμοῦσα; Νὰ τὴν φιλήσῃς! ἀνεκράυγασεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, οὗ ἡ ἀγανάκτησις ἐκορυφώθη. Νὰ μου χαθῆτε!

— Δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ κάμω αὐτὸ, εἶπεν ὁ Νῶε κλαίων· αὐτὴ πάντοτε μὲ φορτώνεται, θέλω, δὲν θέλω. . . .

— Ὡ! Νῶε! ἀνεφώνησεν ἡ Καρλόττα παρρησιαστικῶς.

— Σὺ βέβαια! Εἰξέρεις πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Νῶε· αὐτὴ πάντοτε μοῦ πιάνει τὸ πρόσωπο

καὶ μοῦ κάνει χίλια χάιδια καὶ κολακείαις.

— Σκάστε! εἶπεν αὐστηρῶς ὁ κλητῆρ· κατὰ κάτω εἰς τὴν κουζίνα τοῦ λόγου σου, κυρία. Καὶ σὺ, Νῶε, κλείσε τὸ μαγαζὶ, καὶ δταν ἔλθῃ ὁ ἀφεντικός σου νὰ του εἰπῆτε πῶς ὁ κύριος Μπάμμπλ ἤλθε νὰ του παραγγείλῃ νὰ στείλῃ αὐριον τὸ πρῶτὸ μετὰ τὸ πρόγευμα μίαν κάσσα γιὰ μία γρηά· ἀκούεις, κύριε; Νὰ τὴν φιλήσῃ! προσέθηκεν ἀνυψῶν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν· ἡ κακία καὶ ἡ ἀνηθικότης τῶν κατωτέρων τάξεων εἶναι φοβερά εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἐνορίαν. Ἐὰν ἡ κυβερνήσις δὲν φροντίσῃ νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα, εἴμεθα χαυμένοι· ὄλοι θὰ ἐξοκέλλουσι!»

Καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ κλητῆρ ἐξῆλθεν ὀργίλος καὶ μεγαλοπρεπῆς.

Νῦν δὲ, ὅτε συνωδύσαμεν αὐτὸν σχεδὸν μέχρι τῆς θύρας τῆς κατοικίας του καὶ ἐποιήσαμεν τὰς δεούσας προετοιμασίας διὰ τὴν κηδείαν τῆς πτωχῆς γραίας, ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν Ὀλιβερ Τουλστ, ἵνα μάθωμεν ἂν εὐρίσκετο ἀκόμη εἰς τὸν λάκκον, ὅπου ἀψῆκεν αὐτὸν ὁ Τωβίας Κράκιτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'

Ἐνὸς τιμῆς τῆς Ὀλιβερ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς κλοπῆς.

«Πανούκλα νὰ σε κάψῃ! ὑπετονόησεν ὁ Σάικς τρίζων τοὺς ὀδόντας· ἤθελα νὰ σε εἶχα τὸ χεῖρι μου, γιὰ νὰ σε ἐδειχνα νὰ οὐρλιάζετε καλλίτερα.»

Ἐκτοξεύσας τὴν κατάραν ταύτην μανιωδῶς, ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ γόνατός του τὸ τετραυματισμένον παιδίον καὶ ἔστρεψε πρὸς στιγμὴν τὴν κεφαλὴν, ὅπως κατορθώσῃ νὰ διακρίνῃ τινὰ τῶν καταδιωκόντων αὐτόν.

Ἄλλ' ἔνεκα τῆς ὀμίχλης καὶ τοῦ σκότους τοῦτο ἦτο ἀδύνατον· πανταχόθεν ὄμως ἀντήχουν κραυγαὶ ἀνθρώπων, ὕλακαὶ κυνῶν καὶ τὰ ἠχήματα τοῦ κώδωνος τοῦ κινδύνου.

«Στάσου, δειλὲ, τιποτένιε! ἀνεκράυγασεν ὁ κακοῦργος, σημαδεύων τὸν Τωβίαν Κράκιτ, ὅστις ἐπωφελοῦμενος τῶν μακρῶν σκελῶν του εἶχε προχωρήσει τὸν τόπο!»

Ὁ Τωβίας ὑπήκουσεν ἀμέσως διότι δὲν ἦτο ἐντελῶς βέβαιος ἂν εὐρίσκετο ἐκτὸς βολῆς πιστολίου, εἴξευρε δὲ καὶ ὅτι ὁ Σάικς δὲν ἐχωράτευεν.

«Ἔλα, βοήθησε νὰ πάρωμε τὸ παιδί, ἐκράυγασεν ὁ Σάικς παράφορος πρὸς τὸν συνένοχον· ἐδῶ, γρηγορα!»

Ὁ Τωβίας ἐπέστρεψε βραδέως, καὶ λίαν ἀπροθύμως, ἀσθμαίνων δ' ὑπετονόησε μυρίας αἰτιολογίας καὶ παράπονα.

«Γρηγορώτερα! ἐκράυγασεν ὁ Σάικς, ἀποθεῖς τὸ παιδίον εἰς τινὰ λάκκον ξηρὸν, καὶ ἐξαγαγὼν τοῦ θυλακίου του ἐν πιστόλιον. Μή μου κάνης ἐμένα τὸν γκιουλέκα!»

Ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ὁ θόρυβος ἐπληρώθη, ὁ δὲ Σάικς ἰδὼν περὶ αὐτὸν ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ ὅτι οἱ διώκοντες αὐτοὺς ὑπερεπήδησαν τὸν φραγμὸν τοῦ ἀγροῦ ἐν ᾧ εὐρίσκετο καὶ ἀπέλυσαν κατ' αὐτῶν δύο κύνας.

«Ὅπου φύγῃ φύγῃ, Μπίλ! εἶπεν ὁ Τωβίας· ἀφῆσε αὐτοῦ τὸ παιδί καὶ πᾶρ' τὰ πόδια σου τὸν ὄμο!»

Ὁ Σάικς, τρίζων τοὺς ὀδόντας, περιέβλεψε πρὸς γοργῶς, ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλιθῆτος Ὀλιβερ τὸ περιλαίμιον δι' οὗ ἐν τάχει τὸν εἶχε περιτυλίξει, προχώρησε δὲ κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν κατὰ μῆκος τοῦ φραγμοῦ, ὅπως ἀποτρέψῃ τὴν προσοχὴν τῶν διωκόντων ἀπὸ τοῦ μέρους ἐνῶς ἐκεῖτο τὸ παιδίον, φθάσας δὲ πλησίον ἑτέρου φραγμοῦ συνεχωμένου μετὰ τοῦ πρώτου κατὰ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ γωνίαν, ἐκένωσε τὸ πιστόλιον εἰς τὸν ἀέρα, καὶ, διὰ τερρατίου ἄλματος ὑπερπηδήσας τὸν φραγμὸν, ἔφυγεν, ἀντίθετον διεύθυνσιν ἀκολουθήσας τῆς τοῦ Τωβίου.

«Χάλα, χά! ἐκράυγασε μακρῶθεν φωνή τις ὑποτρέμουσα. Πέντσερ, Πόσειδον, ἐδῶ! ἐδῶ!»

Οἱ κύνες οἵτινες δὲν ἐφαίνοντο μᾶλλον εὐδιάθετοι τῶν κυρίων των εἰς ἐξοκολούθησιν τοῦ διωγμοῦ, ὑπήκουσαν εἰς πρώτην διαταγὴν καὶ τρεῖς ἀνθρωποί, οἵτινες εἶχον προχωρήσει μέχρι τινὸς ἀποστάσεως ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀγρῷ, ἐστάθησαν ἵνα συσπερῶσιν.

«Ἡ γνώμη μου, ἡ διὰ νὰ εἰπῶ καλλίτερα ἡ διαταγὴ μου, εἶναι αὐτὴ, εἶπεν ὁ χονδρότερος πάντων· ἔτι πρέπει νὰ γυρίσωμεν τὸ γρηγορώτερον εἰς τὸ σπίτι.»

— Ὅτι ὁ κύριος Τζάιλς νομίζῃ καλόν, τὸ νομίζω καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίνατο μικρόσωμος τις οὐχὶ ὄμως καὶ ἰσχυρὸς ἀνὴρ, ὠχρότατος ἄλλ' ἐν ταῦτῳ καὶ λίαν περιποιητικὸς, ὡς συνήθως εἶναι πάντες οἱ ὑπὸ φόβου κατελιημμένοι.

— Κύριοί μου, ἐπέειπεν ὁ τρίτος, ὅστις ἦτο ὁ ἀνακαλέσας τοὺς κύνας· δὲν εἶμαι τόσῳ ἀδιάκριτος διὰ νὰ φέρω ἀντιλογίας. Ὁ κύριος Τζάιλς εἰξεύρει καλλίτερα ἀπὸ ἐμὲ ποῖον εἶναι τὸ πρᾶγμα νὰ γίνῃ.

— Βέβαια, βέβαια! ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ μικρόσωμος, δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ὁποῦ θὰ φέρωμεν ἀντιλογίας εἰς ὅτι εἰπῆ ὁ κύριος Τζάιλς· ὄχι, ὄχι, διότι, δόξα σοι ὁ θεὸς, γνωρίζω πολὺ καλὰ τὴν θέσιν μου.»

Ὁ μικρόσωμος ἀνὴρ ἐφαίνετο πρᾶγματι οὐ μόνον τὴν θέσιν του ἀλλὰ καὶ τὸ δυσάρεστον αὐτῆς καλλίστα συνειδῶς, διότι οἱ ὀδόντες του συνεκρόνοντο ἐν τῷ τρώμῳ.

«Κύριε Μπρίττλς, φοβείσθε, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς (Giles).

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Μπρίττλς (Brittles).

— Φοβείσθε, χωρὶς ἄλλο, εἶπεν ὁ Τζάιλς.

— Ἀπατάσθε, κύριε Τζάιλς.

— Μοῦ φαίνεται πῶς τοῦ λόγου σας λέγετε ψέματα, Μπρίττλς.»

Τὴν μυκτηριστικὴν ἐκείνην παρατήρησιν, ἣν ἐπηκολούθησεν ὁ ἀνωτέρω δπωσοῦν ζωηρὸς διάλογος, ἐποίησεν ὁ κύριος Τζάιλς διότι σφόδρα ἠγανάκτει ἐπειδὴ ὑπὸ τὸ πρόσχημα φιλοφρονητικῶν λόγων, εἰς μόνον αὐτὸν ἐπιπτεν ὄλη ἡ εὐθύνη τῆς ὑποχωρήσεως. Ὁ τρίτος κύριος ἐπέβανε τὴν λογομαχίαν διὰ παρατηρήσεως ἁπολογουμένης φιλοσοφικωτάτης.

«Νὰ σας εἰπῶ, κύριοι, ἂς μὴ κρυθώμεθα, ὄλοι εἴμεθα φοβισμένοι.»

— Ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σου κρίνεις καὶ τοὺς ἄλλους, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς, ὅστις ἦτο πάντων ὠχρότατος.

— Αὐτὸ μάλιστα κάμνω, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος· νομίζω ἀπλούστατον καὶ φυσικώτατον νὰ φοβῆθῃ κανεὶς εἰς μίαν τέτοιαν περίστασιν ἀπὸ ἀπὸ μέρους μου, τὸ ὁμολογῶ, ἐφοβήθηκα.

— Καὶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ Μπρίττλς· ἀλλὰ τέτοια πρᾶγματα δὲν τα λέγουσι τῶν ἀνθρώπων κατὰ μούτρα, προσέθηκεν ὑποβλέπων τὸν κύριον Τζάιλς.

Αἱ εἰλικρινέσταται αὐταὶ ὁμολογίαι κατεπράυναν τὸν κύριον Τζάιλς, συνομολαγήσαντα ἐπὶ τέλους ὅτι καὶ αὐτὸς ἐφοβήθη ὡς οἱ ἄλλοι. Τότε δὲ πάραυτα καὶ οἱ τρεῖς ἔκαμαν μεταβολὴν καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν μετὰ κατασκευτικῆς ὁμοφωνίας, ἐστάθησαν δὲ μόνον δταν ὁ κύριος Τζάιλς, ὅστις ὡς σωματώδης, φέρων μάλιστα καὶ τὸ βάρος ἐνὸς δικράνου δι' οὗ εἶχεν ὀπλισθῆ, δὲν ἠδύνατο νὰ τρέξῃ πολὺ, παρεκάλεσεν αὐτοὺς εὐγενῶς νὰ σταθῶσι μίαν στιγμὴν διὰ νὰ τοὺς ζητήσῃ συγγνώμην ἂν παρεξέτραπη εἰς τοὺς λόγους του.

«Εἶναι περιεργον πρᾶγμα, προσέθηκε μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ἂς παρέσχε τῶν λόγων του, εἶναι περιεργον τί ἔμπορεῖ νὰ κατορθώσῃ ὁ ἀνθρώπος δταν ἀνάψῃ τὸ αἷμά του· ὁ ἕκαστος φονικὸς, εἶμαι βέβαιος, ἂν ἐπιάνωμεν κανένα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς κακοῦργους.»

Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι δύο τὴν αὐτὴν εἶχον γνώμην, νῦν ὅτε καὶ οὗτοι, ὡς καὶ ὁ κύριος Τζάιλς, εἶχον καθ' ὀλοκληρίαν κατευνασθῆ, προσεπάθησαν νὰ εὐρωσι τίς ἡ αἰτία ἡ ὁποία τοσοῦτον αἰφνιδίαν μεταβολὴν ἐπήνεγκεν εἰς τὰς ψυχικὰς αὐτῶν διαθέσεις.

«Τώρα καταλαμείνω τί εἶναι, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς· εἶναι ὁ φράκτες.»

— Καλὰ λέγετε, αὐτὸ νομίζω καὶ ἐγὼ, ἀνεκράυγασεν ὁ Μπρίττλς, ἐπιδοκιμάζων ἐκούμως τὴν ἰδέαν τοῦ κυρίου Τζάιλς.

— Νὰ εἰσθε βέβαιοι, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Τζάιλς, πῶς αὐτὸς ὁ φράκτες μᾶς ἐκοψεν ὄλην τὴν ὁρμὴν. Ὅλη μου ἡ ἐξέψις ἐξηρανώθη τὴν στιγμὴν ὁποῦ ἐσκάλωσα εἰς τὸν φράκτες.»

Κατὰ σύμπτωσιν ἀξιοσημείωτον καὶ οἱ ἄλλοι τὸ αὐτὸ δυσάρεστον ἠσθάνθησαν αἰσθημα ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναρριχίσεως εἰς τὸν φραγμὸν. Προφανέστατον λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς ἐθαύρασαν, ὅτι αἰτία ἦν ὁ φραγμὸς, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον καὶ ὅσον τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκριβῶς ἐνεθυμοῦντο καὶ ἐξ ἄλλου περιστατικοῦ, διότι τότε κατὰ πρῶτον διεκρίναν τοὺς κλέπτας.

Ὁ διάλογος οὗτος ἐγένετο μεταξὺ τῶν ἀνακαλυφάντων τοὺς κλέπτας δύο ἀνθρώπων καὶ τινος χαλκίως, ὃν κοιμώμενον ἔν τινι παραπήγματι ἐξύπνισαν, αὐτὸν καὶ τὰ δύο κυνάρια του, διὰ τὰ μεταστώσει τῆς καταδιώξεως. Ὁ κύριος Τζάιλς ἐξεπλήρου παρὰ τῆς γηραιᾶ οἰκοδεσποίνης καθήκοντα ἐπιστάτου ἐνταυτῷ καὶ ἀρχιτρικλίνοῦ ὁ δὲ Μπρίττλς ἦτο ὑπηρέτης διὰ τὰς ἐσωτερικὰς καὶ τὰς ἐξωτερικὰς ὑπηρεσίας, πρὸς δὲ τούτοις καὶ κηπουρός· ἐπειδὴ δὲ εἶχε προσληφθῆ εἰς τὴν οἰκίαν ἐν ἡλικίᾳ νεαρᾶ, προσεφέροντο πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς παιδίον, καίτοι ἦν τριακοντοῦτης καὶ πλέον τὴν ἡλικίαν.

Συνωμίλου λοιπὸν, ὡς εἶδομεν, διὰ τὰ λάθωσι θάρρος. Ἐβάδιζον ἄνω ἐν πυκνῇ φάλαγγι, καὶ περιέβλεπον κύκλω περιδεεῖς, δασύς ἐλαφρά τις πνοὴ ἀνέμου ἐσάλευε τὰ φύλλα τῶν δένδρων· ἔτρεξαν δὲ μετὰ σπουδῆς εἰς τι δένδρον, εἰς οὗ τὴν ρίζαν εἶχον ἀποθέσει τὸ φανερὸν των, καὶ μεγάλην δεικνύοντες ἐτοιμότητα πνεύματος, ἔλαβον αὐτὸ ὅπως μὴ ἐκ τοῦ φωτὸς αὐτοῦ ὀδηγούμενοι οἱ κλέπται ἀσφαλῶς σκοπεύωσιν αὐτούς. Ἐἴτα διηυθύνθησαν εἰς τὴν οἰκίαν, τρέχοντες μᾶλλον ἢ βαδίζοντες, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους μόνον αἱ σικαί των διεκρίνοντο κινούμεναι ἐν τῇ σκοτίᾳ.

Καθ' ὅσον ἡ νύξ παρήρητο, ὁ ἀὴρ καθίστατο ψυχρότερος, ἢ δ' ὀμίχλη ἐκάλυπτε τὴν γῆν ὡς πυκνὸν νέφος καπνοῦ. Τὸ χόρτον ἦν διάβορον, οἱ ἀτραποὶ καὶ τὰ χθαμαλωτέρα μέρη πλήρη πηλοῦ καὶ βορβόρου, ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν ἠκούετο ὁ συριγμὸς τοῦ ἀνέμου. Ὁ Ὀλιβερ ἐκείτω ἀκίνητος πάντοτε καὶ ἀνκίσθητος εἰς τὸ μέρος, ἔνθα κατέλιπεν αὐτὸν ὁ Σάικς.

Ἡ ἡμέρα ἀνέτειλε βραδέως ὡρὰ λάμψις ἐφώτισε τὸν οὐρανὸν, ἐμφαίνουσα μᾶλλον τὸ πέρας τῆς νυκτὸς παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡμέρας. Τὰ διάφορα ἀντικείμενα, ἅπερ ἐν τῷ σκότει παραίσταντο ἀπαίσια καὶ φοικώδη, καθίσταντο ἤτον δυσδιάκριτα καὶ βαθυμῆδον ἀνελάμβανον τὴν συνήθη αὐτῶν ὄψιν. Ἡ βροχὴ ἐπιπτε λεπτὴ καὶ πυκνῇ, μαστίζουσα τοὺς ἀφύλλους τῶν δένδρων κλάδους. Ἄλλ' ὁ Ὀλιβερ οὐδὲ μῶς ἠσθάνετο αὐτὴν, καὶ ἐκεῖτο ἐπὶ ὑγροῦ στρώματος ἀργίλου λιπόθυμος καὶ πάσης συνδρομῆς ἐστερημένος.

Οἱ πόνοι ἐξύπνισαν αὐτὸν ἐπὶ τέλους, καὶ ἠγέρθη βάλλων ἀσθενῆ κραυγὴν ἐδύνης. Ὁ ἀριστρός αὐτοῦ βραχίον, περιτυλιχθεὶς ἐν βίᾳ διὰ τι-

νος ὑφάσματος, ἐκρέματο ἀδρανῆς εἰς τὸ πλευρὸν του, τὸ δ' ἐπίδημα αὐτοῦ ἦτο αἱματόφυρτον. Μόλις κατώρθωσεν ἐκ τῆς ἀδυναμίας τὰ ἀνακαθίστη, καὶ περιέβλεψεν οὕτω κύκλω ὅπως ἐπικληθῆ βοήθειαν, ἐν ᾗ οἱ πόνοι τῷ ἀπέσπων γοηρούς στεναγμούς. Ἐρέμων ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς ἀτονίας κατέβαλεν ὑπερτάτην προσπάθειαν νῆνεγερθῆ. Ἀλλὰ βίγος ἐπεχύθη ἐφ' ἅπαν τὸ σῶμα του καὶ ἐπανεπέσε κατὰ γῆς.

Συνελθὼν μετὰ τινος στιγμῆς καὶ αὐθις εἰς ἑαυτὸν, ὁ Ὀλιβερ ἠσθάνθη ἀφόρητον κακοδιαθεσίαν, προάγγελμα βεβαίου θανάτου ἐὰν ἔμεινεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν· κατώρθωσε λοιπὸν νὰ ἐγερθῆ ἄρτιος καὶ ἀπεράσειε νὰ βαδίσῃ. Ἡ κεφαλή του ἐστροφοδιναίτο, τὰ δὲ βήματά του ἐσφάλλοντο ὡς μεθύσου· κατώρθωσεν ὅμως νὰ σταθῆ ἄρτιος, καὶ κεκλιμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στῆθους, προεχώρησεν ἀσταθεῖ τῷ ποδὶ πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀγνοῶν καὶ αὐτὸς ποῦ διηυθύνετο.

Ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ συνεκινῶτο πληθὺς παραδόξων καὶ συγκεχυμένων ἰδεῶν· τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἐβάδιζεν ἐτι μεταξὺ τοῦ Σάικς καὶ τοῦ Κράικτ, σφοδρῶς ἐρίζοντων, ὁ δ' ἦχος τῶν φωνῶν αὐτῶν ἐπληττε τὰ ὠτὰ του· ἐν δὲ διαρκούντων τῶν παραληρημάτων του κατέβαλε προσπάθειαν τινὰ ὅπως μὴ πέσῃ, συνησθάνετο ἀφηνιδίως ὅτι διελέγετο πυρέσσων μετ' ἐκείνων· ἀκυλοῦθως ὠνειροπόλοι ὅτι εὗρισκετο μόνος μετὰ τοῦ Σάικς, ὀδοιπορῶν ὡς τὴν προτεραιαν, καὶ ἠσθάνετο ἐτι τὴν χεῖρα τοῦ κακούργου Ὀλιβερσάν τὴν ἰδικὴν του δασύς διεθιάνει τις πλησίον των. Ἐξαιφνης δὲ βίγος κατελάμβανεν αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ἐνὸς πυροβολισμοῦ, καὶ ἤκουεν ὀξείας φωνᾶς καὶ μέγαν θόρυβον· φῶτα ἀπήσραπτον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του· τὰ πάντα ἦσαν ἐν ταραχῇ, ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἀόρατος χεὶρ ἐδέσμευεν αὐτόν· αἱ δὲ ἀκαριαῖαι αὐταὶ ὀπτασίαι συνηνοῦντο μετ' ἀορίστου τινὸς καὶ ἐπαχθοῦς αἰσθημάτων ἄλγους ἀδιαλείπτως βασιανίζοντος αὐτόν.

Οὕτω σφαλλόμενος καὶ παραπαίων προεχώρησεν, ἀνοίγων μηχανικῶς δίοδον διὰ μέσου τῶν περιφραγμάτων καὶ τῶν ἀγρῶν, καὶ τέλος ἐφθασεν ἐπὶ τινος δδοῦ· τότε ἡ βροχὴ ἤρχισε νὰ πίπτῃ βαρύνοντα καὶ οὕτω συνήλθεν εἰς ἑαυτόν.

Περιέβλεψε γύρω καὶ εἶδεν εἰς βραχίον ἀπόστασιν οἰκίαν τινὰ μέχρι τῆς ὁποίας ἠδύνατο ἴσως συρόμενος νὰ φθάσῃ. Ἐσκέφθη ὅτι θά τον ὑσπλαγχνίζοντο βλέποντες τὴν κατάστασίν του, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει προτιμότερον εἰθεώρει νὰποθάνῃ πλησίον στέγης, ὑπὸ τὴν ὁποίαν κατόρθων ἐνηρωτοί, παρὰ ἐν ὑπαίθρῳ, ἐν τοῖς ἐρήμοις ἀγροῖς. Συνεκέντρωσε πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, καὶ προεχώρησε κλονούμενος.

Πλησιάζας εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ἐνόμισεν ὅτι κἄπου τὴν εἶχεν ἰδεῖ· οὐδὲν ἰδιαιτέρον γνώρι-

σμα αὐτῆς ἐνεθυμοῖτο καὶ ὅμως δὲν τῷ ἐφαίνετο παντάπασιν ἀγνωστός.

Ὁ τοῖχος ἐκείνος τοῦ κήπου! ἀπὸ τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ μέρος γονατιστὸς τὴν παρελθούσαν νύκτα ἐπεκαλεῖτο τὸ ἔλεος τῶν δύο κακούργων ἦτο αὐτὴ ἐκείνη ἡ οἰκία ἣν ἀπεπειράθησαν νὰ κλέψωσιν!

Ἀναγνωρίσας ποῦ εὗρισκετο, τοσοῦτον ἐφοβήθη ὁ Ὀλιβερ, ὥστε ἐπιλαθόμενος πρὸς στιγμὴν τῶν φοικτῶν πόνων του ἠθέλησε νὰ φύγῃ. Νὰ φύγῃ, ἀλλὰ ποῦ; Μόλις ἠδύνατο νὰ σταθῆ ἄρτιος· ἀλλὰ καὶ ἐν ἀκύμῃ ἐκείνητῳ ὄλην τὴν παιδικὴν του εὐκνησίαν, ποῦ νὰ ὑπάγῃ; Ἔβησε τὴν θύραν τοῦ κήπου, ἦτις μὴ οὔσα κλειδωμένη, ἤνοιξε, διήλθεν ἐπιπόνοις διὰ τοῦ κήπου, ἀνῆλθε τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος καὶ ἔκρουσεν ἀσθενῶς τὴν θύραν· ἀλλὰ τότε αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐξέλιπον καὶ λιπόθυμος ἔπεσε στηριχθεὶς ἐπὶ τινος στύλου τῆς πύλης τῆς εἰσόδου.

Κατὰ τὴν αὐτὴν χρόνον, ὁ κύριος Τζάιλς, ὁ Μπρίττλς καὶ ὁ χαλκίως εὗρισκοντο ἐν τῷ μαγειρείῳ πίνοντες τείον καὶ τρώγοντες διάφορα ὀρεκτικὰ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ζηνιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ των ἐκ τῶν κόπων καὶ τῶν κινδύνων τῆς νυκτὸς. Καὶ δὲν συνείθιζε μὲν ὁ κύριος Τζάιλς νὰ κατέρχηται μέχρι μεγάλης οἰκειότητος μετὰ τῶν ὑποδεεστέρων ὑπηρετῶν, πρὸς οὓς προσεφέρετο μᾶλλον μετ' ὑπεροπτικῆς εὐμενείας, ὅπως οὕτω μηδέποτε παραγνωρίζωσιν ὅτι κατέχει ἀνώτερον κοινωνικὴν θέσιν· ἀλλ' ἀπέναντι τοῦ θανάτου, τῶν πυρκαϊῶν καὶ τῆς ἐνόπλου βίας πάντες οἱ ἄνθρωποι εἰσὶν ἴσοι. Ὁ κύριος Τζάιλς ἐκάθητο λοιπὸν ἐν τῷ μαγειρείῳ, ἐσταυρωμένα ἔχων τὰ σκέλη πρὸ τῆς ἐστίας καὶ ἐστηριγμένην τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐν ᾗ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐποίει διαφόρους χειρονομίας, διηγουμένος λεπτομερῶς καὶ ἀκριβέστατα τὴν νυκτερινὴν ἐπίθεσιν, ἣν ἅπαντες οἱ περιεστῶτες, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ μάγειρος καὶ ἡ θαλαμηπόλος, ἤκουον ἀπλήστως.

«Ἦτο ἀπάνω κάτω δύομισὴ ἡ ὄρα, ἔλεγεν ὁ κύριος Τζάιλς, δὲν εἶμαι πολὺ βέβαιος ὅμως μήπως ἦτο καὶ περισσότερον, ἔταν ἐξυπνώ, καὶ καθὼς γυρίζω ἔτσι εἰς τὸ κρεβάτι μου (ἐνταῦθα ὁ κύριος Τζάιλς ἐστράφη ἐπὶ τοῦ καθίσματος του, σφῶν ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸν τὸ τραπέζομάνδηλον διὰ τὰ παραστήσῃ τὰς σινδόνιας τῆς κλίνης) μοῦ ἐφάνη ὅσον νὰ ἤκουσα κἄποιον κρότον.»

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς διηγήσεως ἡ μάγειρος ἰχώρισσε καὶ εἶπεν εἰς τὴν θαλαμηπόλον νὰ ὑπάγῃ νὰ κλείσῃ τὴν θύραν· ἡ θαλαμηπόλος ἀπετάθη πρὸς τὸν Μπρίττλς, οὗτος δὲ πάλιν πρὸς τὸν χαλκίω, ὅστις προσεποιήθη ὅτι δὲν ἤκουσε.

«Μαὶ ἐφάνη ὅσον νὰ ἤκουσα κἄποιον κρότον, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Τζάιλς. «Ἔτσι θὰ μου ἐφάνη, δὲν θὰ ἦναι τίποτε,» εἶπα κατ'

ἀρχᾶς, καὶ ετοιμαζόμενον νὰ κοιμηθῶ, ὅταν ἀκούω τὸν κρότον πάλιν πολὺ καθαρά.

— Ἐάν τι εἶδους κρότο; ἠρώτησεν ἡ μάγειρος.

— Ἦταν ἓνα εἶδος κρότος κούφιος, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Τζάιλς περιφῶρον τὸ βλέμμα ἐπὶ τοὺς περιεστῶτας.

— Μοῦ φαίνεται μᾶλλον πῶς ὁ κρότος αὐτὸς ἔμοιαζε μετὰ τὸ σίδερο ὅταν κτυπᾶ εἰς πέτρα, παρετήρησεν ὁ Μπρίττλς.

— Πιθανὸν νὰ ἦτον ἔτσι ὅταν τὸν ἤκουσες τοῦ λόγου σου, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς· ἀλλὰ εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου σὰς λέγω ὁ κρότος ἦτον ὅσον κούφιος. Πετᾶω τὸ σκέπασμά μου, (ταῦτοχρόνως ὁ κύριος Τζάιλς παρεμύρισε τὸ τραπέζομάνδηλον), κάθημαι εἰς τὸ κρεβάτι μου καὶ ἀγκρομάζομαι.»

Ἡ μάγειρος καὶ ἡ θαλαμηπόλος ἀνεφώνησαν συγχρόνως «Παναγία μου!» καὶ ἐπλησίασαν τὰ καθίσματά των.

«Τότε ἤκουσα τὸν κρότον τόσῳ καθαρά ὡς νὰ ἦτο κολλητὰ ἐς τὸ κρεβάτι μου, καὶ δὲν ἔμποροῦσα πλέον νὰμφιβάλλω, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Τζάιλς· θὰ σπάζουν κάμμία πόρτα ἢ κἀνενα παράθυρο, λέγω μετὰ τὸν νοῦν μου· τί πρέπει νὰ κάμωμεν; Νὰ πᾶω, εἶπα, πρῶτα νὰ ἐξυπνήσω τὸν καυμένον τὸν Μπρίττλς, μὴν πᾶει, εἶπα, καὶ τὸν σκοτώσουν εἰς τὸ κρεβάτι του, ἐκεῖ ποῦ κοιμᾶται· ἀλλοθις, εἶπα, θὰ του κόψουν τὸ κεφάλι πέρα καὶ πέρα χωρὶς νὰ πάρῃ νόημα.»

Ἐνταῦθα τὰ βλέμματα πάντων προσηλόθησαν ἐπὶ τοῦ Μπρίττλς, ὅστις ἀφ' ἑτέρου ἐκύπταξεν ἀκαρδαμικτὶ τὸν διηγουόμενον, μετὰ τὸ στόμα ἀνοικτὸν, ἐν ᾗ ἡ φυσιογνωμία του ἐνέφαινε ἀπερίγραπτον τρόμον.

«Πετᾶω τὰ σινδόνια, εἶπεν ὁ Τζάιλς, ἀτενίζων τὴν μάγειρον καὶ τὴν θαλαμηπόλον, πηδῶ ἤσυχα κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι, φορῶ. . .»

— Βῆναι καὶ κυρία ἐδῶ, κύριε Τζάιλς, ὀπετονθόρυσεν ὁ χαλκίως.

— Φορῶ τὰ ὑποδήματα, κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ Τζάιλς, στραφείς πρὸς αὐτὸν καὶ τονίσας ἰδιαιτέρας τὴν τελευταίαν λέξιν, ἀρπάξω τὸ γεμάτο πιστόλι, ὅπου εὗρισκεται πάντοτε κοντὰ εἰς τὸ συρτάρι μετὰ τὰσημικὰ τῆς τραπέζης, καὶ σιγᾶ σιγᾶ πηγαίνω εἰς τὴν κάμερά του· «Μπρίττλς, τοῦ λέγω, ἀφ' οὗ τὸν ἐξύπνισα, μὴ φοβάσαι!»

— Μάλιστα, ἔτσι μοῦ εἶπε, παρετήρησεν ὁ Μπρίττλς ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— «Ἐἴμεθα, καθὼς μοῦ φαίνεται, τοῦ λέω, καυμένοι ἄνθρωποι, τοῦ λέω, ἀλλὰ ἔννοια σου, Μπρίττλς, τοῦ λέω, μὴ ἔχῃς, λέω, κάμμία ἀνησυχία.»

— Ἐφοβήθη καθόλου; ἠρώτησεν ἡ μάγειρος.

— Ὅπως διόλου! ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Τζάιλς·

εστάνη γενναίος, μπόρῳ μάλιστα νὰ εἰπῶ πῶς εἰδείξεν ὕσιν κ' ἐγὼ γενναϊότητα.

— Ἐγὼ θάπτεσθαι ἀπὸ τὸ φόβου μου, χωρὶς ἄλλο, παρετήρησεν ἡ θαλαμηπόλος.

— Διότι τοῦ λόγου σας εἰσθε γυναίκα, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μπρίττλς, ὅστις ἤρχισεν ἀναλαμβάνων Ὀύρρος.

— Ὁ Μπρίττλς ἔχει δίκαιον, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς ἐπιδοκιμάζων διὰ νέματος τῆς κεφαλῆς τοὺς λόγους τοῦ ὑπηρετοῦ. Ἀπὸ μίαν γυναίκα δὲν πρέπει κἀνεὶς νὰ περιμένῃ ἄλλο τίποτε· ἀλλ' ἡμεῖς ὅπου εἴμεθα ἄνδρες, ἐπῆραμεν ἕνα φανάρι ἀπὸ τὴν κάμερα τοῦ Μπρίττλς, βγαίνουμε ὄξω καὶ 'ς τὸ σκοτάδι ψακτὰ ψακτὰ καταβαίνομεν τὴν σκάλα' νὰ, ἔτσι.»

Ὁ κύριος Τζάιλς ἠγέρθη καὶ ἔκαμε δύο ἢ τρία βήματα μὲ κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ παραστήσῃ ζωηρότερον τὸ πρᾶγμα, ὅτε αἰφνης ἐπρίγηνεν, ὡς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι, καὶ ἐπανῆλθε ταχέως εἰς τὸ κἀθισμά του. Ἡ μάγειρος καὶ ἡ θαλαμηπόλος ἐξέβαλον κραυγὴν τρόμου.

«Ἡ πόρτα ἐκτύπησε, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς, πρᾶσιον ὡς τὸν ἀτάραχον. Ἄς ὑπάγῃ κἀνεὶς νὰνοίξῃ.»

Οὐδεὶς ἐκινήθη.

«Παράδοξον πρᾶγμα, νὰ κτυπᾷ ἡ πόρτα τόσῳ πρωτῷ, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς, βλέπων τὰ ὠχρὰ πρόσωπα τῶν περιστοιχιζόντων αὐτὸν καὶ ὠχρῶν καὶ ὁ ἴδιος. Ἀλλὰ πρέπει νὰνοίξωμεν τὴν πόρτα' ἀκούετε; Ἄς ὑπάγῃ κἀνεὶς.»

Λέγων ταῦτα ὁ κύριος Τζάιλς ἐκτύπαζε τὸν Μπρίττλς· ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς ἐκείνος νέος, ὃν φύσει μετριόφρων, ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ κἀνεὶς, καὶ εἶχε φαίνεται τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ πρόσκλησις δὲν ἀπέβλεπεν εἰς αὐτόν· ὅπως δὲ ἔπειτα οὐδαμῶς ἀπῆντησεν. Ὁ κύριος Τζάιλς ἔνευσε τότε εἰς τὸν χαλκέα, ἀλλ' ἐκεῖνος εἶχεν ἀποκοιμηθῆ αἰφνιδίως. Περὶ δὲ τῶν γυναικῶν οὐδὲ λόγος ἔπρεπε νὰ γίνῃ.

«Ἐάν ὁ Μπρίττλς προτιμᾷ νὰνοίξῃ τὴν πόρταν ἐπὶ παρουσίᾳ μαρτύρων, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς μετὰ βραχεῖαν σιγὴν, εἶμαι πρόθυμος νὰ τον συνοδεύσω.

— Καὶ ἐγὼ,» εἶπεν ὁ χαλκεὺς, ἐξυπνήσας μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα, μεθ' ἧς εἶχεν ἀποκοιμηθῆ.

Ὁ Μπρίττλς ἐνέδωκεν εἰς τοὺς ἄρτους τούτους, ἄπαντες δὲ, ἐνθαρρυνθέντες καὶ μικρὸν ἀφ' οὗ διὰ τῶν παραθυροφύλλων εἶδον ὅτι ἡ ἡμέρα εἶχε προχωρήσει, ἀνέβησαν τὴν κλίμακα· καὶ οἱ μὲν κύνες ἀπετέλουν τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν, τὴν δὲ ὀπισθοφυλακὴν ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες, διότι ἐφοβοῦντο νὰ μένωσι μόναι κάτω. Κατὰ συμβουλήν δὲ τοῦ κυρίου Τζάιλς ἄπαντες ὠμίλουν μεγαλοφώνως, διὰ νὰ δείξωσιν ὅτι ἦσαν πολλοὶ, καὶ ἀκούση καὶ φοβηθῆ ὁ κρούσας τὴν θύραν ἂν εἶχε κακοὺς σκοπούς· εἰς τὸν νοῦν προσέτι τοῦ πονηροῦ κυρίου Τζάιλς ἐπῆλθε καὶ

ἑτέρα θαυμασία ἰδέα, νὰ τοιμᾷ δηλαδὴ τὴν οὐρὰν τῶν σκύλων ἐν τῷ διαδρόμῳ, ὅπως ἀναγκάζῃ αὐτοὺς νὰ ὑλακτώσιν μανιωδῶς.

Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συντετῶν τούτων μέτρων, ὁ κύριος Τζάιλς ἔλαβε τὸν βραχιόνα τοῦ χαλκεῶς, (διὰ νὰ τον ἐμποδίσῃ νὰ φύγῃ, ὡς ἔλεγεν ἀστεϊζόμενος) καὶ διέταξε νὰνοίξῃ ἡ θύρα. Ὁ Μπρίττλς ὑπήκουσε, καὶ ἄπαντες συνωθούντο νὰ ἴδωσιν ὑπεράνω τῶν ὤμων ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, ἀντὶ δὲ θηρίου τινός ἡ τέρατος εἶδον τὸν ταλαίπωρον μικρὸν Ὀλιβερ, ἐξηνητημένον καὶ ἀφρονον, ὅστις ἠνοιξεν ἐπιπάνως τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ διὰ τοῦ βλέμματός ἰκέτευεν αὐτοὺς.

«Ἐνα παιδί! ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Τζάιλς, ἀπωθῆσας μετὰ δυνάμεως τὸν χαλκέα πρὸς τὰ ὀπίσω· τί εἶναι; . . . πῶς! . . . τῆρα, Μπρίττλς. . . τῆραξε λοιπόν. . . δὲν τον ἀναγνωρίζεις;»

Ὁ Μπρίττλς, ὅστις κατὰ τὸ ἀνοιγμὰ τῆς θύρας εἶχεν ἐπιτηδεύει κρυθῆ ὀπισθεν αὐτῆς, μόλις εἶδε τὸν Ὀλιβερ, καὶ ἔβαλεν ἄδειαν κραυγὴν. Ὁ κύριος Τζάιλς, ἄρπάσας τὸ παιδίον ἐκ τοῦ ἐνὸς σκέλους καὶ τοῦ ἐνὸς βραχίονος (ὅστις εὐτυχῶς δὲν ἦτο ὁ τετραυματισμένος) τὸ ἔφερεν εἰς τὸν διάδρομον καὶ ἀπέθνηκεν αὐτὸ ἐπὶ τῶν πλακῶν.

«Τὸν ἐπιάσαμε! ἐκραύγασεν ὁ Τζάιλς ἐκ τοῦ κάτω μέρους τῆς κλίμακας· νὰ, ἕνας ἀπὸ τοὺς κλέφτας, κυρία! Ἐπιάσαμεν ἕνα ἀπὸ τοὺς κλέφτας, μίς. . . λαβωμένον, μίς. . . Ἐγὼ τὸν ἐτουφέκισα, μίς, καὶ ὁ Μπρίττλς ἐκράτει τὸ κερί!

— Μέσα εἰς ἕνα φανάρι, μίς! ἐκραύγασεν ὁ Μπρίττλς σχηματίζων τὴν χεῖρα πρὸ τοῦ στόματος ὡς κόγχην διὰ νὰκουσθῆ καλλίτερον.

Αἱ δύο θεράπαιναι ἀνήλθον ἐν σπουδῇ τὴν κλίμακα, διὰ νὰ κομίσωσιν ἐπάνω τὴν εἰδησιν ὅτι ὁ κύριος Τζάιλς συνέλαβεν ἕνα τῶν κλεπτῶν, ὁ δὲ χαλκεὺς προσεπάθει νὰ ἐπιναφέρῃ εἰς τὰς αἰσθήσεις του τὸν Ὀλιβερ ἐκ φόβου μὴ ἀποθάνῃ προτοῦ κρεμασθῆ. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ τοσοῦτου θορύβου καὶ τῆς ταραχῆς ἠκούσθη γλυκεῖα τις γυναικεία φωνή, τὰ πάντα δὲ ἠσύχασαν παραχρῆμα.

«Τζάιλς! ἠκούσθη ἡ φωνὴ ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς κλίμακας.

— Ὅριστε, μίς, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος. Μὴ φοβείσθε, μίς, δὲν ἔπαθα τίποτε μεγάλο πρᾶγμα! Δὲν ἀντεστάθῃ μὲ ἀπελπισίαν· κατὰλαβε ἡ γρηγορα πῶς ἤυρε τὸν μᾶστορή του!

— Σιγᾷ! εἶπε διακόψασα αὐτὸν ἡ νεάνις. Τρομάζειτε τὴν θείαν μου μὲ τὰς φωνάς σας περισσότερο ἀπὸ τοὺς κλέπτας. Αὐτὸς ὁ δυστυχισμένος εἶναι ἐπικινδύνως πληγωμένος;

— Εἶναι θανατηφόρος πληγωμένος, μίς, ἀπεκρίνατο ὁ Τζάιλς θριαμβευτικῶς.

— Φαίνεται πῶς εἶναι νὰ ξεψυχήσῃ, μίς, ἐκραύγασεν ὁ Μπρίττλς ὡς πρότερον μὲ τὴν χεῖρα

πρὸ τοῦ στόματος· δὲν ἀγαπᾶτε νὰ καταβῆτε κάτω διὰ νὰ τον ἰδῆτε;

— Σιγᾷ, σὲς παρακαλῶ, μὴ κἀμνετε τόσας φωνάς. Περιμένετε μίαν στιγμὴν νὰ ὑπάγω νὰ ἐμιλήσω τῆς θείας μου.»

Ἡ νεάνις ἀπεμακρύνθη ἡσύχως, ἐπανῆλθε δὲ μετὰ μικρὸν καὶ διέταξε νὰ μετακομίσωσι μετὰ προσοχῆς τὸν πληγωμένον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ κυρίου Τζάιλς, παρήγγειλε δὲ καὶ εἰς τὸν Μπρίττλς νὰ ἐπιστάξῃ παραχρῆμα τὸν ἵππον καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Τσέρτσου διὰ νὰ εἰπῇ νὰ ἔλθωσι ταχέως ὁ εἰρηνοδίκης καὶ εἰς ἰατρός.

«Δὲν ἀγαπᾶτε νὰ τον ἰδῆτε, μίς, ἠρώτησεν ὁ Τζάιλς μετὰ τοσαύτης ὑπερηφανίας, ὡς εἰ ὁ Ὀλιβερ ἦτο σπάνιον τι καὶ θαυμαστὸν πτηνὸν μετὰ καταπληκτικῆς ἐπιτηδεϊότητος φουεὺθὲν παρ' αὐτοῦ· μὴ ἔματι μόνον νὰ βίξετε, μίς.

— Ὅχι, κἀθόλου, ἀπεκρίνατο ἡ νεάνις. Ὁ ταλαίπωρος! Τζάιλς, περιποιήσου τον καλὰ, ἔστω καὶ πρὸς χάριν μου.»

Ὁ γηραιὸς θεράπων εἶδεν αὐτὴν ἀπομακρυνόμενην μεθ' ὑπερηφανίας καὶ θαυμασμοῦ, ὡς νὰ ἦτο κόρη του· εἶτα ἐβόηθησε νὰ μετακομίσωσι τὸν Ὀλιβερ εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα μετὰ προσοχῆς καὶ μερίμνης γυναικείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'

Προεισαγωγικὰ λεπτομέρεια περὶ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐν ἧ εὐρέθη ὁ Ὀλιβερ.

Ἐν ἀξιολόγῳ τινὶ ἐστιατορίῳ, ἐσκευασμένῳ κατὰ τὸν ἀρχαῖον τρόπον μᾶλλον, ὅστις καὶ πλείονας εὐκολίας καὶ ἀναπαύσεις παρέχει, παρὰ κατὰ τὸν νεώτερον, ὅστις μόνον κομψότητα παρουσιάζει—δύο κυραὶ ἐπρογευμάτιζον καθήμεναι παρὰ τράπεζαν ἣν ἐκόσμηι ποικίλλα ὄψων δαψιλῆς. Ὁ κύριος Τζάιλς, ἐν μεγάλῃ μαύρῃ στολῇ, ὑπηρετεῖ αὐτάς, ἱστάμενος εὐθυτενῆς ὡς λαμπὰς εἰς ἀπόστασιν ἴσην μετὰ τοῦ κυλικίου καὶ τῆς τραπέζης, τὴν κεφαλὴν ἀναθεβλήμενην ἔχων πρὸς τὰ ὀπισθεν καὶ ἐλαφρῶς κλινοῦσαν πλαγίως, τὸν ἀριστερὸν πόδα ἐμπρός, τὴν δὲ δεξιάν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐκράτει τρυβλίον. Ἐν τοιαύτῃ στάσει ἐφαίνετο ἄφατον αἰσθητόμενος εὐχαρίστησιν, ὡς κάλλιστα συνειδῶς τὴν τε ἀξίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ.

Ἡ ἑτέρα τῶν δύο κυριῶν ἦν μὲν προβεβηκυία τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ὅμως τὸ ἀνάστημά της ἦτο εὐθὺ, ὡς τὰ νῶτα τῆς ὑψηλῆς δρυίνης ἔδρας, ἐφ' ἧς ἐστηρίζετο. Ἡ περιβολὴ αὐτῆς, λίαν ἄλλως ἐπιμεμελημένη, συνήροττε παλαιῶς συρμούς κατὰ τινὰς κανόνας τῆς νεωτέρας φιλοκαλίας, οὕτως ὅμως, ὥστε ἀναδεικνύνται τὰ πλεονεκτημάτα τῶν παλαιῶν. Ἀξιοπρεπῆς καὶ σεμνὴ, ἐκάθητο ἐρείδουσα τὰς ῥινας χεῖρας ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ προσηλοῦσα τὸ βλέμμα, οὐ τὴν δύναμιν δὲν ἐξησθένεωσεν ἡ ἡλικία, ἐπὶ τῆς παρακαθημένης νέας.

Αὕτη ἦν κόρη ἀνορθὰ τὴν ἡλικίαν καὶ περικαλλῆς. Δὲν θὰ λογισθῆ δὲ τις ἀσεβῆς ὑποθέτων, ὅτι μορφήν τοιαύτην θὰ περιβάλλωνται οἱ ἀγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, ἂν ποτε πρὸς ἐκτέλεσιν θεῶν βουλήσεων κατέρχωνται ὡς Οὐνητοὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἦτο μόλις δεκαεπταετής, τὸ δ' ἀνάστημά της τοσοῦτω χάριεν καὶ λιγυρὸν, οἱ χαρακτήρες τοῦ προσώπου της τοσοῦτον ὠραιοὶ καὶ ἀγνοὶ, ἡ ἐκφρασις τῆς φυσιογνωμίας αὐτῆς τοσοῦτω γλυκεία καὶ εὐγενῆς, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι στοιχεῖόν της δὲν ἦτο ἡ γῆ, οὐδ' αἱ ἄλλαι γυναῖκες ὁμοίαι αὐτῇ. Ἡ ἐκ τῶν κυανῶν ὀφθαλμῶν της ἀπαυγάζουσα νοημοσύνη, ἐφαίνετο ἀνωτέρα ἢ κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτῆς, ἡ δὲ ζωηρὰ καὶ μειλίχιος ἐνταυτῷ ἐκφρασις τῆς φυσιογνωμίας, τὸ εὐχαρὶ μειδιάμα, τὸ γαλήμιον μέτωπον, πάντα ταῦτα ἐμαρτύρουν εὐγένειαν καρδίας ὑψίστην, ἀγνότητα αἰσθημάτων καὶ τρυφερότητα, ἐνὶ δὲ λόγῳ ψυχὴν σπανίαν καὶ ἀγγελικὴν.

Ἐν ᾧ ἡ προσβῦτις ἐθεώρει αὐτὴν, ὕψωσε κατὰ τὴν τὸς ὀφθαλμοὺς, ἀνέριψε τοὺς ἀφελῶς πρὸ τοῦ μετώπου της πίπτοντας πλοκάμους τῆς κόμης, εἰς δὲ τὸ βλέμμα αὐτῆς τοσαύτη ἐπέλαμπεν ἀπροσποίητος στοργὴ καὶ ἀβρότης, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὴν ἴδῃ μόνον χωρὶς νὰ τὴν ἀγαπήσῃ.

Ἡ προσβῦτις ἐμειδίασεν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ καὶ δάκρυ ἀγάπης, ὅπερ ἀκουσίως ἔχυσε ταῦτοχρόνως.

«Εἶναι μία ὥρα καὶ πλέον ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησεν ὁ Μπρίττλς, ἡ ὄχι; ἠρώτησε μετὰ τινὰς στιγμὰς σιγῆς.

— Μία ὥρα καὶ δώδεκα λεπτά, κυρία, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Τζάιλς, παρατηρήσας τὸ ἀργυροῦν ὠρολόγιόν του.

— Πάντοτε ἀργοπορεῖ αὐτὸς οὕτω, παρετήρησεν ἡ προσβῦτις.

— Ὁ Μπρίττλς ἦτο πάντα ὀκνὸν παιδί, κυρία, ἀπεκρίνατο ὁ θεράπων,—λεχθῆτω δ' ἐν παρόδῳ, ὅτι ἀφ' οὗ ἐπὶ τοιαύτοντα ἔτη ὁ Μπρίττλς ἦτο ὀκνός, ἐλαχίστη ὑπῆρχε πιθανότης ὅτι θὰ καθίστατο δραστήριος εἰς τὸ μέλλον.

— Καὶ ἀντὶ νὰ διορθωθῇ, χειροτερεύει, καθὼς φαίνεται, εἶπεν ἡ κυρία.

— Εἶναι τῷ ὄντι ἀσύγνωστος ἐὰν σταματᾷ εἰς τὸν δρόμον διὰ νὰ παίξῃ μὲ τὰ ἄλλα μικρὰ παιδιὰ τῆς ἡλικίας του,» προσεῖπεν ἡ νεάνις γελῶσα.

Ὁ κύριος Τζάιλς ἐσκέπτετο ἀναμφιβόλως ἐὰν ἦτο πρότερον νὰ μειδιάσῃ εὐλαβῶς, ὅτε κμαζὰ τις ἔστη πρὸ τῆς θύρας τοῦ κήπου. Ἐκ ταύτης δὲ κατήλθεν ἐν σπουδῇ εὐσαρκῶς τις κύριος, εἰσήλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ἄνευ προειδοποιήσεως καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὅπου ὄλιγον ἔλειψε νὰνατρέψῃ τὸν κύριον Τζάιλς καὶ τὴν τράπεζαν τοῦ τείου ἐπ' αὐτοῦ.

«Ποῦ ἠκούσθη τοιοῦτο πρᾶγμα, ἀνεφώνησεν, ἀγαπητὴ κυρία Μαιυλάη (Maylie)! Εἶναι δυνατόν αὐτό! . . . Καὶ τὴν νύκτα μάλιστα! . . . Ποτέ μου δὲν εἶδα παρόμοιον πρᾶγμα!»

Καὶ ἐν ᾧ ἐπεφώνει ταῦτα ἐν εἶδει συλλυπητηρίων, ἔβλιψε τὰς χεῖρας τῶν κυριῶν καὶ ἐκάθησε πλησίον αὐτῶν. Ἀκολούθως ἠρώτησε περὶ τῆς υγιείας τῶν.

«Εἶναι θαῦμα, ἐξηκολούθησε, θαῦμα ὅτι δὲν ἐπάθατε τίποτε ἀπὸ τὸν φόβον. Διὰ τὴν ἐστίαλατε ἀμέσως νὰ με καλέσητε; Ὁ ὑπηρέτης μου θὰ ἤρχετο ἀμέσως εἰς τὴν στιγμήν, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος μὲ τὸν βοηθόν μου! . . . Ἐκαστος θὰ ἐσπευδε μετὰ χάριτος νὰ ἔλθῃ. . . ἐνοεῖται οἴκοθεν, εἰς τοιαύτην περίστασιν. . . τὸσον ἀπροεδόκητον. . . καὶ τὴν νύκτα μάλιστα!»

Εἰς τὸν ἰατρὸν μεγίστην ἐντύπωσιν, ὡς φαίνεται, ἐνεποίησε, τὸ ὅτι οἱ κλέπται ἐπήλθον νύκτωρ καὶ ἀπροεδοκῆτως, ὥστε οἱ κύριοι ἐκείνοι συνείθισαν νὰ ἐκτελῶσι τὰς ἐργασίας τῶν ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, ἢ νὰ προαναγγέλωσι τὴν ἐπίσκεψιν τῶν δι' ἐπιστολῆς πρὸ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν.

«Καὶ ὑμεῖς, μὲς, Ῥόζα, εἶπεν ὁ ἰατρὸς πρὸς τὴν νεάνίδα, θὰ . . .

— Ὡ! ἐγὼ εἶμαι ἐξαιρέτα, εἶπεν ἐκείνη διακόψασα αὐτόν· ἀλλ' ἐπάνω ἔχομεν ἕνα δυστυχῆ πληγωμένον καὶ ἡ θεία μου ἐπεθύμει νὰ τον ἰδῆτε.

— Βεβαιότατα, ἀπεκρίνατο ὁ ἰατρὸς· καθὼς ἀκούω, σὰς τὸν ἐπληρώσατε, Τζάιλς.»

Ὁ κύριος Τζάιλς, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν διυπνέται ἐν ταραχῇ τοῦς κυάθους, κατεκοκκίνησε, καὶ εἶπεν ὅτι πράγματι αὐτὸς ἔσχε τὴν τιμὴν ταύτην.

«Τὴν τιμὴν; εἶπεν ὁ ἰατρὸς. Ἦμπορεῖ ἕμως καὶ αὐτὸ, νὰ ἴναι ἐπίσης ἐντιμὸν τὸ νὰ πληρώσῃ κάνας κλέπτην ἐκ τοῦ πλησίον, ὅπου καὶ τὸν ἀντίπαλόν του εἰς ἀπόστασιν δώδεκα βημάτων. Ἰποθέσατε, Τζάιλς, ὅτι αὐτὸς ἐπυροβόλησεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ὅτι ἐκτυπήθητε εἰς μονομαχίαν.»

Ὁ κύριος Τζάιλς, ὅστις πᾶσαν ἀστείότητα περὶ τῆς ἀνδραγαθίας του θεωρεῖ ὡς ἀδικον προσβολὴν τῆς δόξης του, ἀπεκρίνατο εὐσεβῶς, ὅτι δὲν ἦτο μὲν αὐτὸς ὁ ἀρμόδιος νὰ κρίνῃ τὸ ζήτημα, ὅπως δὴ ποτε ἕμως πολὺ ἀστεῖον δὲν θὰ ἐθεώρησε τὸ πρᾶγμα ὁ ὑπ' αὐτοῦ πληγωθεὶς.

«Βεβαιότατα! εἶπεν ὁ ἰατρὸς. Ἀλήθεια, ποῦ εἶναι; Ὁδηγήσατέ με εἰς αὐτόν. Θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σας ἴδω, κατερχόμενος, κυρία. Ἄ! νὰ τὸ μικρὸν παράθυρον, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐχώθη ποτέ μου δὲν θὰ ἐπίστευα ὅτι ἠμπορεῖ νὰ χωρῆσῃ ἄνθρωπος εἰς αὐτό.» Καὶ ἐξακολουθῶν τὰς τοιαύτας παρατηρήσεις του, ἀνῆλθε τὴν κλίμακα, ἐπόμενος τῷ κυρίῳ Τζάιλς.

Ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ὁ κύ-

ριος Ἀδμπερν, χειρουργὸς, γνωστότατος εἰς τὰ πέριξ, ἦν φαίδρον καὶ ἀνοικτόκαρδον ἄγαμον γερόντιον. Πάντες ἠγάπων καὶ ἐτίμων αὐτόν, ἕνεκα δὲ τῆς ἀμερίμου καὶ εὐθύμου διαθεσεώς του μᾶλλον ἢ ἕνεκα διαίτητος ἦτο εὐσωμος καὶ ὑγιέστερος κολοκύνθης.

Ἐμεινεν ἐν τῷ ἐπάνω δρόμῳ πολλῶ πλέον, ἀφ' ὅσον καὶ αὐτὸς καὶ αἱ κυρίαί ἐπίστευον ὅτι θὰ μείνῃ. Οἱ ὑπηρεταὶ ἐκόμισαν ἐκ τῆς ἀμάξης τὴν μεγάλην θήκην τῶν ἐργαλείων του, ὁ κώδων ἐκρούθη πολλάκις, καὶ πολλάκις οἱ ὑπηρεταὶ ἀνῆλθον καὶ κατήλθον τὴν κλίμακα. Ἐκ τούτου συνεπείραινέ τις διὰ κἄτι τι σπουδαῖον ἔτρεχε. Τέλος κατήλθεν, ἐν ᾧ δ' αἱ κυρίαί ἐσπευδὸν μυρίας ἐρωτήσεις νὰ πευθύνωσιν αὐτῷ, ἔκλεισε μετὰ μυστηριώδους ἤθους τὴν θύραν προσεκτικῶς, ἐστήριξε τὰ νῶτα ἐπ' αὐτῆς, ὅπως μὴ τις εἰσελθῇ καὶ μετὰ τὰ προφυλακτικὰ ταῦτα μέτρα, ἤνοιξε τὸ στόμα του.

«Πολὺ παράδοξον ὡς τὸσον πρᾶγμα αὐτὸ, κυρία Μαιυλάη, εἶπεν.

— Ἐβλίζω ἐν τούτοις ὅτι ὁ πληγωμένος δὲν θὰ διατρέχῃ κἀνένα κίνδυνον; ἠρώτησεν ἡ πρεσβυτίς.

— Δυνατὸν ἦτο καὶ τοῦτο, ἀπεκρίνατο ὁ ἰατρὸς. Ἐβλίζω ἕμως πῶς ὄχι. Εἶδате αὐτόν τὸν κλέπτην;

— Ὁχι.

— Ἀλλὰ δὲν σας περιέγραψαν ὁποῖός τις εἶναι;

— Οὔτε.

— Συγγνώμην κυρία, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς. Ἀλλ' ἐπρόκειτο νὰ σας ὁμιλήσω περὶ αὐτοῦ, ὅτε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰσήλθεν ὁ κύριος ἰατρὸς.»

Τὸ βέβαιον ἕμως εἶναι ὅτι ὁ κύριος Τζάιλς συνετέλλετο νὰ ὁμολογήτῃ ὅτι ἐπυροβόλησε κατ' ἐνὸς παιδίου. Τοσαῦτα ἐγκώμια τῷ ἐπεδαψιλεύθησαν διὰ τὴν γενναϊότητά του, ὥστε πάντα λίθον ἐκίνει, ὅπως κατορθώσῃ νὰ νανθάλῃ ἐπὶ μικρὸν τὴν λεπτομερῆ τῶν διατρεξάντων ἀφήγησιν, ἢ νὰ ἀπολαύσῃ, ἔστω καὶ ἐπὶ τινὰς μόνον στιγμὰς, τὴν ἐπ' ἀνδρείας καὶ ἡρωϊσμῷ φήμην του.

«Ἡ Ῥόζα ἤθελε νὰ ἰδῇ αὐτόν τὸν ἄνθρωπον, εἶπεν ἡ κυρία Μαιυλάη, ἀλλὰ δὲν τῇ τὸ ἐπέτρεψα.

— Χμ! ἔκαμεν ὁ ἰατρὸς. Ἡ ὄψις του ἐν τούτοις δὲν εἶναι καὶ πολὺ τρομερὰ. Ἐπιθυμεῖτε νὰ τον ἰδῆτε ἐπὶ παρουσίᾳ μου;

— Διὰ τὸ ὄχι; ἀπεκρίνατο ἡ πρεσβυτίς· δὲν ἦναι ἀνάγκη.

— Νομίζω ὅτι πράγματι εἶναι ἀνάγκη, εἶπεν ὁ ἰατρὸς, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι πολὺ θὰ λυπηθῆτε διότι ἐβραδύνατε νὰ τον ἰδῆτε. Τώρα εἶναι πολὺ ἥσυχος. Ἐπιτρέπετε νὰ σας προσφέρω τὸν βραχιόνά μου, μὲς Ῥόζα; δὲν ὑπάρ-

χει οὐδ' ὁ ἐλάχιστος φόβος· σὰς βεβαιῶ θετικώτατα.»

*Καὶ αὐτῶς.

**Π

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΟΣ

Ἰρανισμα.

Πανταχοῦ σχεδὸν σήμερον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου θεωρεῖται ὁ πώγων ὡς ἀξιοπρεπὲς τοῦ ἀνδρὸς κόσμημα, καὶ ἀββενωπὴν παρέχει καλλονὴν εἰς τὴν ἀνδρα τὸ δασὺ καὶ εὐμορφον γένειον. Κατὰ τοὺς παλαιότερους ἕμως χρόνους, καὶ ἰδίως παρὰ τοὺς ἀρχαίους, διάφοροι κατὰ καιροὺς ἐπακράτησαν περὶ τούτου γνώμαι καὶ ποικίλα ὑπῆρξαν τὰ κοινωνικὰ ἔθιμα, εἰς ἃ ὑπετάχθη ἢ τε μορφή καὶ ἡ ὑπαρξίς αὐτῆ τοῦ πώγωνος.

Οὕτως ἐν πρώτοις οἱ Αἰγύπτιοι οὐ μόνον τὸ γένειον αὐτῶν ἔκειρον, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν αὐτῶν τὴν κόμην, ἕνεκα πιθανῶς κλιματικῶν λόγων. Παραδίδεται δὲ πρὸς τούτους παρὰ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πρώτοι εἰσαγαγόντες τὴν διὰ ξυροῦ ἀποκοπὴν τοῦ γενείου ὑπῆρξαν οἱ Ἀβαντες, παλαιὰ φυλὴ, τὴν Θρακίαν τὸ πρῶτον οἰκοῦσα καὶ εἰς τὴν Φωκίδα κατόπιν μεταναστεύσασα. Παρεδέξαντο δὲ οὗτοι, λέγεται, τὸ ξυράφιον καὶ τὴν κουράν τοῦ γενείου, παρατηρήσαντες ὅτι ὁ πώγων οὐ μόνον ἐν γένει δυσχρηστὸς ἦτο καὶ ἐχληρὸς, ἀλλὰ καὶ κινδυνώδης συνάμα ἐν ὄρα πολέμικῃς συμπλοκαῖς.

Μεγάλως ἐτιμᾶτο τὸ γένειον παρὰ τοὺς Ἰσραηλίταις. Πολλαχοῦ δὲ μάλιστα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μαρτυρεῖται, ὅτι καὶ διὰ νόμου ἦν ἀπηγορευμένη ἡ ἀποκοπὴ τοῦ γενείου. Ὁ πώγων ἔθεωρετο ἐν γένει παρὰ τοὺς Ἰουδαίους ὡς ἔμβλημα τοῦ ἐλευθέρου καὶ ἀξιοπρεποῦς ἀνδρὸς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ δὲν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς δούλους ἢ γενεοτροφία, καὶ μεγάλη ἐνομιζέτο ὕβρις κατ' ἐλευθέρου ἢ βία τοῦ πώγωνος του ἀπομάδησις ἢ ἀποκοπή. Μόνον ἐν ὄρα πένθους, κατόπιν μεγάλου δυστυχήματος, ἢ δύνατο ὁ φέρων πώγωνα νὰ κείρῃ αὐτόν, ἂν τούναντιον δὲν προὔτιμα ν' ἀφήσῃ αὐτόν καθευμένον καὶ ἀτημέλητον.

Οἱ Ἀραβες καὶ σήμερον ἔτι ἔχουσιν ἱερὸν τὸν πώγωνα· δηνύουσι πρὸ αὐτοῦ ὑποσχόμενοι, ἐξαρκίζουσι τοὺς ἄλλους, χάριν αἰτούμενοι παρ' αὐτῶν, ἐν ὀνόματι τοῦ πώγωνος τῶν, καὶ μεγίστην ὑπολαμβάνουσιν ὕβριν τὴν βίαιαν ἀφαίρεσιν τοῦ γενείου, προτιμῶντες τὸν θάνατον μᾶλλον τοιοῦτου αἰσχυροῦ. Ἡ τοιαύτη δὲ περὶ τοῦ πώγωνος γνώμη κρατεῖ ἔτι σήμερον καὶ παρ' ἄλλοις πολλοῖς τῶν ἀνατολικῶν λαῶν.

Οἱ Ἕλληνας κατὰ τοὺς παλαιότερους καιροὺς ἔφερον ὀλόκληρον τὸν πώγωνα, εἰς ἔμβλημα ἀββενωπῆς ἀξιοπρεπείας, ἰδιαιτέρα δὲ τῶν θεῶν εὐνοια ἐνομιζέτο τὸ ἄφθονον καὶ ὠραῖον γένειον. Παρ' Ὀμηρῷ ἤδη πολλαχοῦ ἀπαντᾶται μετ' εὐφημίας ἀναφερόμενος ὁ ὠραῖος πώγων τοῦ Νέστορος καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ Πριάμου καὶ

τοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ ἄλλων ἡρώων τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεύς. Βραδύτερον ἤρξαντο οἱ Ἕλληνας κείροντες τὸν πώγωνα, καὶ Ἀλέξανδρος ἰδίως ὁ Μέγας λέγεται πρῶτος μετενεγκὼν τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐξ Ἀνατολῆς, καὶ διατάξας ἐν πρώτοις εἰς τοὺς στρατιώτας του τὴν ἀποκοπὴν τοῦ γενείου τῶν. Καὶ γενικῶς μὲν οἱ Ἕλληνας ἐκείροντο τὸν πώγωνα ἐν τοῖς δημοσίοις κουρείοις, ἔπου καὶ τὴν κόμην αὐτῶν ἐκοπτον, καὶ δι' ἐλαίων καὶ μύρων ἠλείφοντο, καὶ τοὺς ὄνυχας τῶν χειρῶν αὐτῶν ὑπέρτερον ἐπὶ τὸ κομψοπρεπέστερον. Οἱ πλουσιώτεροι ἕμως αὐτῶν ἐκείροντο οἴκοι ὑπὸ δούλων, ἐπιτηδευομένων τοῦ κουρέως τὴν τέχνην.

Τὸ κατ' ἀρχὰς μεγάλως ἐπολεμήθη ἐν Ἑλλάδι ὁ συρμὸς τοῦ κείρειν τὸν πώγωνα, καὶ πολλαχοῦ μάλιστα διὰ βῆτων νόμων ἀπηγορεύθη· ἀλλ' οὐχ ἦττον ὁ νεωτερισμὸς κατίσχυσε καὶ βαθμηδὸν ἐπακράτησε γενικῶς. Οἱ σοφισταὶ μόνον καὶ οἱ κυνικαὶ φιλόσοφοι ἐπέμειναν παγωνοφοροῦντες, ἐκείνοι μὲν ἐκ συνθηματικῆς σθεαρότητος, οὗτοι δὲ ἐκ περιφρονήσεως πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀπαιτήσεις καὶ τῆς κομψότητος καὶ καθαριότητος τοῦς νόμους.

Καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπίσης μέχρι τοῦ τριακοστοῦ πρὸ Χριστοῦ ἔτους ἔτρεφον τὸ γένειον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ἦλλον οἱ πρῶτοι κουρεῖς ἐκ Σικελίας εἰς Ῥώμην καὶ ἀπὸ τοῦ νεωτέρου Σκηπίωνος ἰδίως ἐγενικεύθη παρὰ τοὺς Ῥωμαίους τὸ ξυρὸν καὶ τοῦ πώγωνος ἡ ἀποκοπή. Ἐκτοτε μόνον αἱ κοινότεραι τάξεις ἔτρεφον τὸν πώγωνα, πρὸς ἀποφυγὴν πιθανῶς τῶν ἐξόδων τοῦ ξυραφίσματος, καὶ νέαι τινὲς ἐπίσης καλλωπισταί, οἵτινες διεμόρφουν τὸ γένειόν τῶν κατὰ ποικίλα καὶ ἀλλότρια σχήματα, φιλαρέσκεις χάριν τοῦ ὠραίου φύλου τῆς Ῥώμης κομψευόμενοι. Μόνον δὲ περὶ τοῦ Γαίου Μάρκου, νικητοῦ τοῦ Ἰουγούρθα καὶ ἐπτάκις ὑπατεύσαντος, γνωρίζομεν, ὅτι ἔφερεν ἀνέπαφον καὶ πλήρη τὸν πώγωνά του. Ἀλλως, μόνον πενηθῶντες οἱ τῆς ἀνωτέρας τάξεως ἄφινον πλήρως καὶ καθευμένον τὸ γένειον, οὐδεὶς δὲ Ῥωμαῖος, ὑπερβὰς τὸ 24 τῆς ἡλικίας του ἔτος, ἠδύνατο νὰ τρέφῃ πώγωνα μακρὸν, καὶ ἡ πρώτη μάλιστα διὰ ξυροῦ ἀποκοπή τοῦ γενείου ἦν ἑορτὴ πανηγυρικῶς τελουμένη. Ὁ Ἀβγουστος π.χ. ἔδωκε τὴν ἡμέραν ταύτην πολυτελέστατον συμπόσιον, ὃ δὲ Νέρων ἀνέθηκε τὸν πρῶτόν του πώγωνα, ἐντὸς χρυσῆς κυτίδος, εἰς τὸν καπιτώλιον Δία. Οὕτω παρηλθον οἱ τελευταῖοι τῆς δημοκρατίας αἰῶνες, μέχρις ὃς τέλος ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς, ἕνεκεν ὑπερσαρκωμάτων τινῶν, ἀσχηματίζοντων τὴν κάτω σιαγόνα του, ἀφήκε πάλιν τὸν πώγωνα. Πολλοὶ, ἐνοεῖται, ὑπῆρξαν οἱ τοῦ νέου συρμοῦ θιασῶται, καὶ πάντες τοῦ Ἀδριανοῦ οἱ διάδοχοι, μέχρι τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, παρίστανται πωγωνοφόροι ἐπὶ τῶν νομισμάτων αὐτῶν.

Οί πρώτοι τών Περσών βασιλείς εκόσμου τον πώγωνα δια λεπτού χρυσού σύρματος.

Περὶ τῶν ἀρχαίων Γερμανῶν διηγεῖται ὁ Τάκιτος ὅτι ἔκειρον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ γένειον φυλαὶ δὲ τινες μόνον, οἷον οἱ Ἰότθοι καὶ οἱ Λογγοβάρδοι, ἔφερον τὸν πώγωνα καθεμένον. Οἱ Φράγκοι ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς σημεῖον ἐλευθερίας καὶ τιμῆς, οἱ δὲ Μερσβίγιοι καὶ ἐκόσμου αὐτὸν διὰ χρυσῶν παρυφῶν.

Κατὰ τὸν χριστιανικὸν μεσαιῶνα οὐδεὶς ἐκράτησεν ἀπολύτως συρμός, σπανία ὅμως ἦν ἐν γένει ἡ ἐντελής τοῦ πώγωνος ἀποκοπή. Αἱ διάφοροι δὲ περὶ τοῦτου ἰδέαι τῶν ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν λαῶν προέβησαν μάλιστα μέχρις ἐκκλησιαστικῶν εἰδῶν, καὶ ἡ ὀρθόδοξος ἀνατολικὴ ἐκκλησία κατεμύμφετο τὴν ῥωμαϊκὴν, ὅτι οἱ ἄγιοι τῆς ἡσάν ἀγένειοι. Ὁ Πάπας Λέων ὁ Γ' διέταξε ῥητῶς, ὅπως ὁ ῥωμαϊκὸς κληρὸς κείρῃ τὸν πώγωνα, εἰς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ κλήρου τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἔκτοτε δὲ παρέμεινεν ἀμετάπτωτος ὁ θεσμὸς οὗτος παρὰ τῶ δυτικῶ κλήρῳ.

Ἡ τοῦ πώγωνος κουρὰ κατέστη γενικωτέρα ἐν Εὐρώπῃ, ὅτε οἱ Ἰσπανοὶ ἔφεραν ἐξ Ἀμερικῆς νόσον τινα, ἐξ ἧς ἀπέπιπτον αἱ τρίχες τῆς κόμης καὶ τοῦ γενείου ἐν Γαλλίᾳ δὲ προσήλθεν ἐπικουρος τῆς ἀποκοπῆς καὶ ἄλλος λόγος, ἡ ἐντελής σπανότης τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ ΙΒ', ὃν ἔσπευσαν νὰ μιμηθῶσιν οἱ ἀλλοιοὶ ξυριζόμενοι, ὅπως ἐπραξάν βραδύτερον τὸ αὐτὸ ἐν Ἰσπανίᾳ οἱ ἀλλοιοὶ Φιλίππου τοῦ Β', ὅστις σπανοπώγων ἐπίσης ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον.

Ὁ καθεμένος καὶ μακρὸς πώγων ἐπεκράτησε μακρότερον ἐν Ῥωσίᾳ, ὅπου Πέτρος ὁ Μέγας πρῶτος, θέλων ἴσως νὰ πολιτίσῃ καὶ κατὰ τοῦτο τοὺς Ῥώσους, διέταξε τὸ ξύρισμα τοῦ γενείου. Ἀλλ' οἱ Ῥῶσοι ὅμως ἠγάπων τὸν γρηαῖν τῶν πώγωνα, καὶ οὐδ' αὐτὸς ὁ ἐπὶ τῶν πωγωνοφόρων ἐπιβληθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐστηροῦ αὐτοκράτορος φόρος κατέρωθεν ἐντελῶς νὰ λειάνῃ τὰς σιαγόνας τῶν ὑπηκόων του.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς 17' ἑκατονταετηρίδος ἤρξατο ἐπικρατῶν πάλιν ἐν Εὐρώπῃ ὁ μύσταξ, ἀντὶ τοῦ ὑπογενείου, ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἰδίως διετηρήθη γενικῶς σχεδὸν ἀπὸ τοῦ ΙΓ' Λουδοβίκου, ὅστις καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν, μέχρι τοῦ ΙΔ', ἐναντίον πάσης διαμαρτυρήσεως καὶ κατάρας τοῦ γαλλικοῦ ἱερατείου, ὅπερ προέγραψε καὶ ἀπεκήρυττε τὸν μύστακα, εὔρημα τοῦ διαβόλου ἀποκαλοῦν αὐτόν.

Ἐν Γερμανίᾳ ὁ συρμός τοῦ κείρειν τὸν πώγωνα παρηκολούθησε τὰ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ἐπιζόμενα ἀπὸ τῆς ΙΑ' ἤδη ἑκατονταετηρίδος. Ὁ κληρὸς ὅμως ἀντέστη αὐτόθι πρὸς τὸν συρμόν, ἐξηκολούθησε φέρων μύστακα καὶ πώγωνα, καὶ μόλις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος συνήνεσε νὰ ἀποκόψῃ ἀμφοτέρω, μικρὰς τινὰς μόνον παραγυθίδας διατηρῶν εἰς παρηγορίαν του.

Ὁ δέκατος ἑννατος αἰὼν συνταράττει ἄλλως καὶ συγγέει τὴν ἱστορίαν τοῦ πώγωνος, οὐδὲ δύναται τις νὰ παρακολουθῇ πλεόν αὐτόν, ἀναφανόμενον ἢ ἐκλείποντα ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τὴν ἐφήμερον πνοὴν τοῦ εὐτραπέλου συρμοῦ. Ἐν γένει ὅμως δύναται τις ἀσφαλῶς πῶς νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι οἱ ἀνατολικοὶ μόνον λαοὶ ἔμειναν μέχρι σήμερον οἱ πιστότεροι τοῦ μύστακος καὶ τοῦ πώγωνος φύλακες, τὰ δὲ τῆς δύσεως φύλα, ἄλλο ἄλλως, κατὰ κοινωνικὰς τάξεις ἢ ἐπιτηδεύματα, καθ' ἡλικίαν ἢ κατ' ὄρεξιν, καλλιεργοῦσιν αὐτόν ἢ προγράφουσιν.

A.

Ἡ κατωτέρα διήγησις εἶνε ἐν τῶν ὀρασιότατων ἐκείσθων τῆς ἐπ' ἰσχύων δημοσιευθείσης μυθιστορίας τοῦ Γάλλου ἀπαθημειακοῦ Ὀκτωβίου Peuillel, ἧς ἐθωρήθη ὡς ἐν ἐκ τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς γαλλικῆς φιλολογίας. Διακρίνεται δὲ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ αἰσθήματος, τὴν χάριν τοῦ ὄρους, τὴν γλαφυρότητα τῶν εἰκόνων καὶ τὴν ψυχικὴν δύναμιν τῆς ἡρώϊνης. Τὸ ἐπεισόδιον δὲ τοῦτο εἶνε διήγησις γινόμενη εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ὑπὸ τοῦ ἀξιοματικοῦ d'Ebhis ἐν ἀθηρᾷ τοπίῳ ὑπὸ τὴν αἰγλήν τῆς σελήνης. Ὡς δ' ὁ ἀναγνώστης συγκινεῖται ὑπὸ τῆς διηγήσεως ταύτης, οὕτω καὶ ἐν τῇ μυθιστορίᾳ συντείνει αὐτὴ εἰς τὸ ναυδῆσθαι μετὰ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῶν ἔρωτα τῆς Καρλόττας πρὸς τὸν ἀξιοματικόν. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο εὐρηται ἐν τῇ πρώτῃ μέρει τῆς μυθιστορίας, ἐνθα ὁ ἀναγνώστης μετ' εὐχαριστήσεως ἐπι παρακολουθεῖ τὸν γεννώμενον ἔρωτα, ὅστις ἐμελλεν ἔπειτα νὰ παλῆσθῃ εἰς τὴν ἀποκαρτέρησιν καὶ τὰς ἐπανειλημμένας θυσίας τῆς ἡρωϊδος. *A.

ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Εὐρισκόμην τότε ὑπὸ τὸ Μέτζ. . . Κατὰ δὲ τὴν ἐσπέραν περὶ τῆς ἡμιλῆς, τὴν 27 Ὀκτωβρίου, διετάχθη νὰ μεταβιβάσῃ διαταγὰς τινὰς, ὧν τὴν σημασίαν ἐνόουν δυστυχῶς σαφέστατα! . . ὤφειλον κυρίως νὰ σταματήσῃ ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ ἐν τῶν ἡμετέρων συνταγμάτων, οὕτως ἐλησμοδύνησα τὸν ἀριθμόν. Τὸ εἶχον καταφάσει καὶ πράγματι σταματήσῃ. Ἐμελλον νάναχωρήσω πάλιν. . . Ἐπερίμενον δὲ μόνον νάναπνεύσῃ ὀλίγον ὁ ἴππος μου. . . Εὐρισκόμην τότε ἐν τινι πεδιάδι παρὰ τὴν χωρίον καλούμενον Κολομβέ, νομιζῶ αἰ φρικτὰ καταγίγδες αἵτινες εἶχον διαρραγῆ κατὰ τὰς ἀπορράδας ἐκεῖνας ἡμέρας εἶχον κατευνασθῆ ἐπὶ τινὰς ὄρας, σελήνη δὲ ἤρμος ἀντηνακλῆτο ἐπὶ τῶν τελευτωιδῶν ὑδάτων ἕτινα ἐκάλυπτον τὸ πεδίον. Ἡ φαντασία γεννᾷ παραδόξους συγκρίσεις γεγονότων. Ὑπάρχει βεβαίως ἐλαχίστη σχέση μετὰ τῆς μειδιάσεως φύσεως ἧς περιβάλλει ἡμᾶς ἐνταῦθα καὶ τῶν ἀηδῶν ἐκείνων ἐλῶν, ἀλλ' ὅμως ἡ ἀντανάκλασις αὐτῆ τῆς σελήνης ἐντὸς τῶν ὑδάτων μοὶ ὑπέμνησε τώρα ἐκεῖνα. . . καὶ οἱ ὄραιοι οὗτοι κόκνοι οἱ κοιμώμενοι ἐκεῖ μοὶ ὑπέμνησαν τοὺς δραγόνους μου, οἵτινες ὡς ἐκεῖνοι ἔμνον ἀκίνητοι, περικαλυπτόμενοι ὑπὸ τῶν λευκῶν αὐτῶν μανδύων. . . Τὸ σύνταγμα, περιμένον νέας ὁδηγίας, ἔμνε παρατεταγμένον, τὰ ὄπλα ἔχον παρὰ πόδα. Ἦλθεν ἀναφθῆ ἐν τῷ στρατοπέδῳ μεγάλη πυρὰ, περὶ τὴν ὁποίαν ἀξιοματικοὶ τινες συνωμῶνται ταπεινῇ τῇ φωνῇ, σκυθρωπῆν ἔ-

χοντες τὴν ὄψιν. . . Διαδόσεις περὶ μελλούσης παραδόσεως διεσπείροντο ἐν ταῖς τάξεσιν ἀπὸ τῆς προτερείας. . . Ὁ δὲ συνταγματάρχης, ὅστις ἦτο ἀνὴρ ὄριμος ἤδη τὴν ἡλικίαν καὶ ἔφερε μύστακα λευκανθίζοντας, ἐβάδιζεν ἐπάνω καὶ κάτω ὀλίγον ἀπιοτέρω, συνθλιβὼν ἐν ταῖς χερσὶ τὴν διαταγὴν ἣν εἶχον κομίσαι εἰς αὐτόν. Αἰφνης πλησιάσας πρὸς με ἐδραξέ μου τὴν χεῖρα. — Λοχαγέ, μοὶ εἶπε μετὰ φωνῆς ἀνθρώπου μέλλοντος νὰ προκαλέσῃ ἄλλον τινὰ εἰς μονομαχίαν μέχρι θανάτου, δύο λέξεις, σὰς παρακαλῶ! Ἐργεσθε ἐκ τοῦ στρατηγείου. . . βεβαίως γνωρίζετε πλειότερα ἐμοῦ. . . Ἐπίκειται τὸ τέρας, δὲν εἶνε ἀληθές;

— Συνταγματάρχα μου, λέγεται, καὶ τὸ πιστεύω.

— Τὸ πιστεύετε; Πῶς δύνασθε νὰ πιστεύετε πρᾶγμα τοιοῦτον;

Ἀφῆκε τὴν χεῖρά μου μετὰ βίας, ἔκαμην ὀλίγα βήματα, καὶ ἐπανερχόμενος ἀποτόμως πρὸς με, με προσέβλεψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

— Αἰχμάλωτοι λοιπόν;

— Συνταγματάρχα μου, τὸ φοβοῦμαι.

Ἐπῆλθε καὶ πάλιν σιγῇ ἔστη ἐπὶ τινὰ χρόνον πρὸ ἐμοῦ οἷον εἰς βελῶς σκεπτόμενος, εἶτα δὲ ἀνυψῶν τὴν κεφαλὴν, ὑπέλαθε μετὰ φωνῆς ἐκτάκτως συγκεινημένης:

— Καὶ αἰ σημαίαι;

— Ἄν ἐξέρω, συνταγματάρχα μου.

— Ἄ! δὲν ἐξέρητε!

Μὲ ἀφῆκε καὶ πάλιν καὶ ἐβάδισε κατὰ μόνας πέντε ἢ ἕξ λεπτά προχωρῶν δὲ τότε πρὸς τὸ κέρας τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ, εἶπε με φωνῆν διατάγματος:—Γὴν σημαίαν!

Ὁ ὑπαξιοματικὸς ὅστις ἐξετέλει τὰ χρέη σημαιοφόρου ἐξῆλθε τῶν τάξεων. Ὁ δὲ συνταγματάρχης ἔδραξε τὸ δόρυ αὐτῆς διὰ τῆς ἑτέρας χερσὸς, ὑψῶν δὲ τὴν ἄλλην πρὸς τοὺς τυμπανιστὰς, «κρούσατε πρόσκλησιν», εἶπε.

Τὰ τύμπανα ἤχησαν.

Ὁ συνταγματάρχης εἶχε πλησιάσει εἰς τὴν πυρὰν, φέρον τὴν σημαίαν ὑψηλὰ ἔθηκε τὸ δόρυ κατὰ γῆς, περιέστρεψε τὸ βλέμμα εἰς τοὺς ἀξιοματικούς καὶ ἀπεκαλύφθη πάντες δ' ἐμιμήθησαν αὐτὸν πάραυτα, ὁ δὲ στρατὸς προσεῖχε τῆρῶν θανάσιμον σιγῆν. Ἐπῆλθε τότε στιγμὴ διαταγμοῦ ἔβλεπον τὰ χεῖλα αὐτοῦ τρέμοντα, οἱ δ' ὀφθαλμοὶ του ἦσαν προσηλωμένοι μετ' ἀγωνίας ἐπὶ τοῦ εὐκλεοῦς ἐκείνου ῥάκου ἐσιγμένης μετὰξῆς, ὀλιβεράς εἰκόνας τῆς πατρίδος. Ἀλλὰ τέλος ἀπεφάσισεν ἔκαμψε τὸ ἔτερον τῶν γονάτων καὶ κατέκλινε βραδέως τὸν ἀετὸν ἐπὶ τὴν φλέγουσαν πυρὰν. Φλόξ ζωηρότερα ἀνεδόθη αἰφνης καὶ ἐφώτισε διακριτικώτερον τὰς ὄχρας ὄψεως τῶν ἀξιοματικῶν. Τινὲς ἐκλαίον.

— Κρούσατε διάλυσιν, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης, καὶ τὸ δεύτερον ἀντήχησεν ἡ ὀλιβερά κρού-

σις τῶν ὑπὸ τοῦ ἔστου διαβεβρεγμένων τυμπάνων.

Ἐφόρεσε πάλιν τὸ παλίδιον αὐτοῦ καὶ ἦλθε πρὸς με. — Λοχαγέ, εἶπέ μοι με τόνον φωνῆς σκληρότατον, ὅταν φθάσητε ἐκεῖ κάτω, μὴ διαστάσητε οὐδαμῶς, οὐδαμῶς, νὰ διηγηθῆτε ὅ τι εἶδετε! Χαίρετε.

— Συνταγματάρχα μου, εἶπον αὐτῷ, μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ σὰς φιλήσω;

Μὲ εἶλκυσε μετὰ βίας ἐπὶ τὸ στήθος του, καὶ σφίγγων με μέχρι πνιγμονῆς,

— Ἄ, δύστηνόν μου τέκνον, ἐψιθύρισε, δύστηνόν μου τέκνον!

Ἡ ἐπομένη διήγησις ἐλήφθη ἐκ τῶν ἀρίστων ἐκδοθέντων ἱστορικῶν ἀπομνημονευμάτων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ μακαρίου Κωνσταντίνου Μεταξά.

Σ. τ. Δ.

Ἐπίσηφες ἀγγλοῦ πλοίαρχου ἐν ΜΕΣΟΛΟΓΓΙῳ, ΕΝ ΕΤΕΙ 1823

Ἐν τούτοις κατ' ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας (Σεπτέμβριον τοῦ 1823, ὅτε διετέλουν Γενικὸς διοικητὴς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος) προσωρμίσθη ἐξω τοῦ Μεσολογγίου ἀγγλικὸν δίκροτον διοικούμενον ὑπὸ τοῦ Μαιράρχου Clifford, ὅστις πέμψας λέμβον εἰς τὴν πόλιν μεθ' ἑνὸς ὑπαξιοματικοῦ κομίζοντος ἐπιστολὴν πρὸς ἐμὲ, μοὶ ἐζήτηε νὰ πληρῶσω ἀμέσως ὀκτὼ χιλιάδας δίστηλα πρὸς ἀποζημίωσιν καταχρήσεων ἃς εἶχον πράξει πλοῖα τινὰ ἐκ Μεσολογγίου εἰς πλοίαριον ὑπὸ ἰόνιον σημαίαν. Καὶ τῶντοι εἶχον ἀκολουθήσει τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ πρὸ τῆς εἰς Μεσολόγγιον ἀφίξεώς μου, ἐπομένως οὐδεμίαν εἶχον εὐθύνην. Ἐζήτησα τότε παρὰ τοῦ ὑπαξιοματικοῦ Ἀγγλοῦ καιρὸν τινα πρὸς ἀπάντησιν, ἀλλ' αὐτὸς μοὶ εἶπεν ὅτι προφορικῶς τὸν παρήγγειλεν ὁ Clifford ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτρέψω εἰς τοῦτον νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Μεσολόγγιον. Ἄν καὶ ἦτον ἀθάνα ἡ αἴτησις αὕτη, ἐνόμισα καλὸν εἰς τοιαύτην περιγῶσιν νὰ προσκαλέσω τοὺς τέσσαρας ὀπλαρχηγούς εἰς συμβούλιον ἐκνομοποίησα ὅθεν αὐτοῖς τὴν αἴτησιν τοῦ Clifford, οὗτοι δὲ δημοφῶνως μοὶ ἀπήντησαν ὅτι, ἂν τὸ ἐγκρίνω, δύναμαι νὰ τῷ δώσω τὴν ἀδειαν. Ἀνήγγειλα ἐπομένως τῷ ὑπαξιοματικῷ ὅτι ὁ Clifford εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἔλθῃ εἰς Μεσολόγγιον, καὶ ἐντοσούτῳ θέλω ἐτοιμάσει τὴν ἀπάντησιν. Ἐξέπλευσεν ἀμέσως ὁ ὑπαξιοματικὸς, οὗτος δὲ μεγάλῃ τῆς ἀποστάσεως τοῦ πλοίου εἰς τὴν πόλιν, πρὶν πλησιάσῃ ἔκαμε σημεῖα τινὰ τοῦ πλοίαρχου, μετὰ παρέλευσιν δὲ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὄρας ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν παραλίαν ὁ Clifford, ὁ ὑποπλοίαρχος τοῦ δίκροτου καὶ ἕτερός τις Ἀγγλὸς ἄνευ στολῆς. Τοῦ οἴκου μου δὲ κειμένου παρὰ τὴν θάλασσαν μακρὰν τῶν ὄχυρωμάτων, ἐδέχθη τὸς Ἀγγλοὺς τούτους ἅμα ἀποβάντας εἰς τὴν ξηρὰν, τοὺς ἐπεριποιήθη διὰ τῆς ἀπαιτουμένης

φιλοφροσύνης, και τοίς είπον ότι τρέφων διά τούς Ἄγγλους μεγάλην ὑπόληψιν μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως ἐνέδωσα εἰς τήν αἴτησιν των πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ὀχυρωμάτων μας, καθ' ἣν μάλιστα περιστάσιν ἀναμένομεν τὸν ἐχθρόν. Οἱ Ἄγγλοι μὲ εὐχαρίστησαν, συνοδεύων δ' αὐτοὺς διευθύνθημεν πρὸς τὰ ὀχυρώματα. Εἴμεθα μὲν περὶ τὰ μέσα τῆς ὁδοῦ, ὅτε μοι ἀνήγγειλον ὅτι ἐνεφανίσθησαν οἱ Τούρκοι, και ἐπειδὴ εἶχον κινήσει ἄσπλος, διέταξα ἀμέσως νὰ μοι φέρισιν τὰ βπλα μου, προσήλθε δὲ και ὁ φροντιστὴς τοῦ πολέμου Δεληγεώργης, εἰς ἃν καθ' ὅδον εἶπον τί πρέπει νὰ κάμῃ. Ἐν τοσούτῳ τὰ στρατεύματα τὰ ὅποια ἦσαν διεσπαρμένα ἐν τῇ πόλει ἔδραμον εἰς διαφόρους διευθύνσεις ἵνα καταλάβωσι τὰς θέσεις των. Οἱ τρεῖς Ἄγγλοι μετὰ θαυμασμοῦ ἔβλεπον τὴν ὀρυζώδη ταύτην κίνησιν, ἐμὲ δὲ ἀφειρωμένον νὰ δίδω διαταγὰς. Ἐρωτηθεὶς παρ' αὐτῶν τί τρέχει, τοῖς εἶπον, ὅτι μοι ἀνήγγειλον τὴν πλησίον των Τούρκων, ἐπομένως ἂν ἐπιθυμῶσι δύνανται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ πλοῖόν των, καθότι ἐγὼ ἀφειλον νὰ παρουργίσωμαι ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων ἂν ἦμας εὐρηστώμεν νὰ ἴδωσιν ἀκροβολισμόν τινα μεταξὺ Τούρκων και Ἑλλήνων δύνανται νὰ μὲ ἀκολουθήσωσιν. Οἱ Ἄγγλοι συνδιαλεχθέντες μεταξὺ των, μοι ἀπήντησαν, εὐθὺς ὅτι ἤθελον τοὺς ὑποχρέωσει παλὸν νὰ μὲ συνοδεύωσιν. Πλησιάζαντες τότε εἰς τὰ ὀχυρώματα εὐρομεν ἐν τάξει τοποθετημένα τὰ στρατιωτικὰ σώματα, οἱ δὲ δπλαρχηγοὶ μᾶς ὑπεδέχοντο μετὰ τὴν στρατιωτικὴν ἐπιμοταξίαν. Εἶδον οἱ Ἄγγλοι τὰ κανονοστάσια ἐτοιμα και τὰ σιδηρα πεπυρακτωμένα ἵνα θέσωσι πῦρ εἰς τὰ κανόνια, ἔκεινον δὲ ἐκπληκτοὶ διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν και διὰ τὰς πολεμικὰς προπαρασκευὰς μας. Ἐνθὺ δὲ περιερχόμεθα τὰ ὀχυρώματα, μοι ἀναγγέλλουσι ὅτι ὁ κενιορτὸς τὸν ὅποιον εἶχον ἴδει οἱ σκοποὶ μας, προήρχοντο ἐν ποιμνίον τὰ ὅποια κατέφευγον εἰς Μεσολόγγιον πλησιάζοντος τοῦ ἐχθροῦ. Ἐκοινοποίησα ταῦτα τοῖς Ἄγγλοις τοὺς ὁποίους ἔφερον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μάρκου Βότσαρη, και τοῖς διηγήθη τὰς ἀνδραγαθίας και τὸν ἥρωϊκὸν θάνατόν του. Εἰδοποισθέντες ἐν τούτοις οἱ Ἕλληνας, ὅτι ἡ πρώτη εἰδήσις ἦτο ψευδὴς, ἐπέστρεψαν οἱ πλείστοι εἰς τὴν πόλιν, καθ' ἣν στιγμήν ἐπέστρεφον και ἐγὼ μετὰ των Ἄγγλων, οἵτινες ἀφρὸ εἶχον ἤδη παρατηρήσει τοὺς στρατιώτας εἰς τὰς θέσεις των, και ἔβλεπον και τὸ πλῆθος ἐντὸς τῆς πόλεως, μὲ ἠρώτησαν τὴν ποσότητα τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεώς μας τοῖς ἀπήντησα ὅτι πάντες εἴμεθα στρατιώται ἄνευ ἐξαίρεσεως, και συμποσούμεθα ὑπὲρ τούτων δεκακισχιλίους. Κατ' ἐκείνην τὴν περιστασιν τὸ ψῆδος τοῦτο ἦτο ἀναγκαῖον.

Ἀρίστη ἦτον ἡ ἐντύπωσις ἣν ἔλαβον ὁ Κλίφορδ διὰ τὰς πολεμικὰς μας ἐργασίας, ἐκ των

ὀμιλιῶν του δὲ ἠνόησα ὅτι ἦτον τίμιος, γενναῖος και φιλέλλη. Ἐπιστρέψαντες ἐν τούτοις εἰς τὸν οἶκόν μου, τῷ ἀνέφερον περὶ τῆς ἀποζημιώσεως ἣν μοι εἶχε ζητήσει διὰ τοῦ ἐγγράφου του, ὅτι δὲν γνωρίζω τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὅτι χρήματα δὲν εἶχον, και ὅτι τοιοῦτου εἶδους ὑποθέσεις ἀφειλον νὰ ἀναφέρονται κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Διοίκησιν. Αὐτὸς δὲ μετ' ἀγαθότητος και εὐγενείας μοι ἀπήντησεν ὅτι δυσαρρεστέται πολὺ διότι μὲ ἠνόηλησεν, ἐνθὺ βλέπει τὰς δεινὰς περιστάσεις ἐν αἷς εὐρισκόμεθα, μὲ παρεκάλεισε δὲ νὰ κάμω σύντομόν τινα ἀπάντησιν, και μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν ἤθελον πλέον ἐνοχληθῆναι περὶ τούτου. Οἱ εὐγενεῖς τρόποι τοῦ Κλίφορδ τόσο μὲ ἐνεψύχωσαν, ὥστε κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἐνεπνεύσθη ὑπὸ τολμηρᾶς τινος ἀποφάσεως. Ἀποσυρθέντες δὲ κατ' ἴδιαν, τῷ λέγω, ὅτι τὰ φιλελληνικὰ αἰσθήματα τὰ ὅποια ἐξέφρασε, και ἡ εὐγένεια μεθ' ἣς πρὸς ἐμὲ ἐφέρετο, μὲ παρακινεῖ νὰ τῷ ἐμπιστευθῶ μυστήριόν τι, ἀλλὰ διὰ τοῦτο νὰ μὴ καταδικάσῃ ἐμὲ, ἀλλὰ τὸν ἴδιον ἑαυτόν του ὅστις μοι ἐνέπνευσε τοιαύτην ἐμπιστοσύνην. Μετὰ ψυχικῆς δὲ ταραχῆς, τῷ εἶπον τότε:— «Δὲν ἔχομεν μὴ μολύβδον, και ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν, δυνάμενος νὰ μᾶς συνδράμῃ ἤθελον εἶσθαι ὁ σωτὴρ τοῦ Μεσολογγίου.» Ἐκπληκτος ἔμεινε και τελορηθημένος ὁ Κλίφορδ ἐνώπιον τοιαύτης ἐξομολογήσεως, κατὰ πρῶτον δὲ μοι ἀπήντησεν, ὅτι ὁ ἐν τῷ δικρότῳ εὐρισκόμενος μὴ μολύβδος ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν, και ὅτι δὲν ἠδύνατο ἐξ αὐτοῦ νὰ διαθέσῃ. Τῷ ἀπήντησα, ὅτι ὅσον ἤθελον ἀφαιρέσει, ἠδύνατο εἰς Κέρκυραν ἢ ἄλλοχοῦ νὰ τὸν ἀναπληρώσῃ πάλιν, ἡ δὲ Κυβέρνησις του δὲν ἤθελε ποτὲ τὸν καταδικάσῃ, ἀφρὸ ἐγὼ ὡς ἀρχηγὸς τόσο χριστιανῶν πολιορκουμένων ὑπὸ των Τούρκων τῷ ἐξομολογήθην τὴν ὀλιθεράν θέσιν μου και ἐζήτησα τὴν συνδρομήν του. Φιλοφρόνως τότε ἀπήντησεν ὁ Κλίφορδ, σφίγγας τὴν χεῖρά μου, ὅτι θέλει μὲ εὐχαριστήσῃ ἕνεκα των αἰσθημάτων τὰ ὅποια πρὸς αὐτόν ἐξέφρασα, και αὐτῶς ἔπαυσεν ἡ συνδιάλεξις. Λαβὼν μετὰ ταῦτα τὴν ἀπάντησιν ἣν εἶχεν ἐτοιμάσει ὁ γραμματεὺς μου ἀνεχώρησε μετὰ των ἄλλων δύο Ἄγγλων.

Περὶλυπος και μυρία διαλογιζόμενος ἀνέμενον εἰσοῦ ἴδω τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πρὸς τὸν Κλίφορδ ἐξομολογήσεώς μου, ὅτε αἴφνης εἶδον λέμβον προσεγγίζουσαν εἰς τὴν ξηρὰν και τοὺς Ἄγγλους ναύτας ἀποδιβάζοντας ἐπὶ τῆς παραλίας περὶ τὰς 1500 ὀκάδας μολύβδου, προσέτι δὲ και ἐν κιβώτιον ἐμπεριέχον 60 φιάλας σπανίου αἵνου, εἰς ὑπαξιωματικὸς δὲ μοι ἐνεχείρισεν ἐπιστολήν τοῦ Κλίφορδ, δ' ἣς μοι ἀνήγγειλε τὴν ἐλευθερίαν ἣν ἔλαβον ἀποστέλλων πρὸς ἐμὲ τὸν αἶνον, τοσοῦτον ἀναγκαῖον ἐν ταῖς δυσχεραῖς περιστάσεσιν ἐν αἷς εὐρισκόμεθα, οὐδὲ λέξιν δὲ ἀ-

νέφερε περὶ μολύβδου. Τῷ ἀπήντησα ἐκφράζων τὴν ἀπειρον εὐγνωμοσύνην μου δι' ὅτι μοι ἀπέστειλε, μὴ κάμων μινεῖαν περὶ μολύβδου, και ὅτι οὕτως ἐφοδιασμένος ἐλπίζω μετὰ των συναδέλφων μου νὰ κάμωμεν προδόσεις διὰ τὴν ὑγείαν του και ὅτι ὅλ κατατροπώσωμεν τὸν ἐχθρόν μας μὲ τὰς εὐχὰς τοῦ γενναίου φιλέλληνο Κλίφορδ.

Γινώμαι και ἀπέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάρρασις Ἰ. Ζωικοῦ.]

40.

Τὸ συμφέρον τούτου μὲν σκοπίζει, ἐκείνους δὲ φωτίζει.

41.

Οἱ μεγάλας ἐν τοῖς μικροῖς ἀσχολούμενοι συνήθως πᾶσαν δι' ἔργα μεγάλα ἀποβάλουσι δεξιότητα.

42.

Ἀρκοῦσας δὲν ἔχομεν δυνάμεις, ὅπως παρακολουθήσωμεν καθ' ὅλα τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἡμετέρου λογικοῦ.

43.

Πολλάκις ὁ ἀνθρώπος νομίζει ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν ἀγεί, και ὅτε ὑπ' ἄλλου ἀγεται ἐν ᾧ δὲ ὁ νοῦς αὐτοῦ πρὸς ὀρισμένον σκοπὸν αὐτὸν καθοδηγεῖ, ἀνεπαισθητῶς ἡ καρδία αὐτοῦ πρὸς ἄλλο τέλος αὐτὸν παρασύρει.

ΛΑΠΘΕΙΑΙ

*. Πᾶς ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μεταρρυθμίσῃ τὰ ἦθη τῆς πατρίδος του πρέπει πρῶτον νὰ μεταρρυθμίσῃ τὰ ἴδικά του.

*. Ἡ διηνηκὴς ἀργία κατανατᾶ ἐπὶ τέλους φορτικωτέρα τῆς βαρύτερας ἐργασίας.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

8.

Κυρία τις μετὰ τοῦ μικροῦ τῆς τέχνης ἐπιβιβάζεται εἰς τὸν σιδηρόδρομον λαμβάνει δὲ μίαν και ἡμίσειαν θέσιν, διότι τὸ τέκνον τῆς εἶνε μὲν εἰς ἑτῶν, και τοὶ λίαν ἀνεπτυγμένον. Ἡ ἀμαξοστοιχία εἶνε βραδυκίνητος και μετὰ πολλῶν μόνις ὥρων ὀδοπορίαν φθάνει εἰς τὸν προορισμὸν τῆς.

— Πῶς! λέγει ὁ παραλαμβάνων τὰ εἰσιτήρια ὑπάλληλος ἡμίσειαν θέσιν μόνον δι' αὐτὸ τὸ παιδί! Ὅσον μεγάλο μοῦ φαίνεται.

— Ἦτον μικρότερον, παρατηρεῖ ἡ κυρία, ὅταν ἐπήραμεν τὰ εἰσιτήρια, ἀλλ' ἡ ἀμαξοστοιχία ἔκαμε τόσην ὥραν νὰ ἔλθῃ, ὥστε ἐμεγάλωσε καθ' ὅδον.

9.

Ἐν τῷ πλημμελειοδικεῖο: }
— Ὁ πρόεδρος. Τί αἰσχος! νὰ κλέψῃς μίαν σκύλλαν, ἡ ὅποια μάλισα εἶχε και τέσσαρα μικρά! }
— Ὁ κατηγορούμενος. Κύριε πρόεδρε... εἶχα σκοπὸν νὰ τὰ ὑποθετήσω.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐσχάτως ἐτελέσθη ἐν Παρισίοις μεγαλοπρεπέστατα ἡ διανομὴ των βραβείων πρὸς τοὺς ἀριστεύσαντας ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει. Ἐν τῷ λόγῳ, ὃν ἀπήγγειλε κατὰ τὴν πανηγυριν ταύτην ὁ πρόεδρος Μακμαῶν, ἐξαίρεται ἰδίως ἡ Ἐκθεσις τοῦ 1878 ὡς ἀνωτέρα πασῶν των προγενεστέρων ἐκθέσεων. Ὁ Μακμαῶν ἐμνημόνευσε των παρωχημένων ἔθνικων συμφορῶν ὅπως τοιοῦτω τρόπῳ διατρανώσῃ τὴν ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου τεράστιον ἐπίδοσιν τῆς Γαλλίας και ὑποδείξῃ τὴν ἀνεξάντλητον οἰκονομικὴν αὐτῆς γονιμότητα. Ὁ πρόεδρος ἐξῆρε τὴν ἀνθηρὰν κατάστασιν, τὸν πλοῦτον και τὴν εὐεξίαν τῆς Γαλλίας, ἔστρεψε δὲ και αἶσιον βλέμμα ἐπὶ τὸ μέλλον, εἰπὼν τοὺς ἐξῆς ὠραίους λόγους: «Κατέστημεν φρονιμώτεροι και φιλοπονώτεροι, ἡ δὲ ἀνάμνησις ὅσον ὑπέστημεν συμφορῶν, ὅλ τέρησι και ὅλ ἀναπτύξῃ ἐν ἡμῖν τὸ πνεῦμα τῆς ὁμοιοῖας, τὸ πρὸς τοὺς θεομοῦς και τοὺς νόμους ἀπόλυτον εἶδος και τὴν πρὸς τὴν πατρίδα συντηρὴν και ἀφιλοκαρδῆ ἀγάπην.»

Ἡ ἐν Kalisch πολωνικὴ ἐφημερίς Kalischania γράφει τὰ ἀκόλουθα: «Ἐν τῷ χωρίῳ Sompolno, τοῦ νομοῦ Kalisch τῆς πολωνικῆς Ἰαπωνίας, ζῆ ἑκατοντοῦτις χῆρα Ἰσραηλιτικῆς, Rajela Wilczynoka καλουμένη, συγκατοικοῦσα μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς, γυδοκοντοῦτιδος τὴν ἡλικίαν. Ἡ ἑκατοντοῦτις χῆρα, ἣτις ἔχει ἐξαίρετον ὄρασιν και ἀκοήν, ἀκμαίας δὲ τὰς διανοητικὰς τῆς δυνάμεις, συνέρχεται κατ' αὐτὰς εἰς γάμον μετὰ τοῦ Μωυσεῶς Nachmiel, ἐμπόρου ἐν Kalisch, ἐτῶν 88...»

Ἐπ' ἐσχάτων πολλὴ κατεβλήθη προσπάθεια πρὸς εὐρεσιν συστήματος δυναμένου νὰ κινήσῃ πολλὰ ταῦτοχρόνως ὀρολόγια δι' ἐνὸς και μόνου κεντρικοῦ γνώμονος. Πρὸς στιγμήν ἐνόμισαν ὅτι τὸ πρόβλημα ἠδύνατο νὰ λυθῇ διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ἀλλὰ τὸ ἡλεκτρικὸν ρεῦμα εἶνε εἰσέτι ἀνυπότακτον, διότι ἀπαιτεῖ συσκευὰς δαπανηροτάτας και οὕτως εἶπειν λεπτοφυεστάτας, εὐκολώτατα προσβαλλομένας ὑπὸ των ἀτμοσφαιρικῶν ἐπηρεϊῶν και τοῦτου ἕνεκεν ὑποκειμένας εἰς πλείστας θάσας διαταράξεις, πλὴν δὲ τούτου και ἐν τῇ ἐφαρμογῇ οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ τὰς μεταχειρισθῇ ἐπιτυχῶς.

Ἀυστριακὸς τις μηχανικὸς, Μαυρβόφερ ὀνομαζόμενος, ἔλυσε τὸ πρόβλημα τοῦ νὰ μεταδίδῃ μετὰ βεβαιότητος τὴν αὐτὴν ὥραν εἰς πάντα πόλεως τινος τὰ ὀρολόγια, ὁσαδήποτε και ἂν εἶνε, και ὁσονδήποτε ἀπέχων εἴτε ἀπ' ἀλλήλων, εἴτε ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ ὀρολογίου τοῦ χρησιμεύοντος ὡς γνώμονος. Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη κυρωθεῖσα και ὑπὸ τῆς ἐπιτυχῆς ἐφαρμογῆς, διότι πρὸ ἐνὸς ἡδῆ ἔτους λειτουργεῖ ἐν Βιέννῃ, ὀμελιούται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀόριστος ἀέρος ἐντὸς σωλήνων κεκλεισμένους δύνανται νὰ μεταδίδῃ κανονικῶς

τὴν ὄβην δὴποτε ἐπ' αὐτοῦ γινομένην πίεσιν εἰς πάντα τὰ σημεῖα τῶν διακλαδύσεων τῶν σωλήνων.» Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς δὲ ταύτης ἀφορμώμενος ὁ αὐστριακὸς μηχανικὸς κατασκευάσεν ὄρολόγιον πνευματικὴν, ἕπερ διὰ καταλλήλου μηχανισμοῦ ἀποστέλλει καθ' ἕκαστον λεπτόν τῆς ὥρας κίνησιν τινα, ἣτις μεταβιβάζεται διὰ τῆς πίεσεως τοῦ ἀέρος εἰς πάντα τὰ δευτερεύοντα ὄρολόγια τὰ συγκοινωνοῦντα πρὸς τὸ κεντρικὸν διὰ πλέγματος σωλήνων ἐλαχίστης διαμέτρου.

Τὸ σύστημα τοῦτο εἶνε ἀπλοῦν, καὶ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ οὐ μόνον εἰς τὰ τῆς πόλεως δημόσια ὄρολόγια, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τῶν ἰδιωτῶν· διότι ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ ἀγοράσῃ τις κλάδον τινὰ τῶν σωλήνων, ὡς ἀγοράζει τὸ ὕδωρ καὶ τὸ φωταέριον. Διὰ δὲ τοῦ τρόπου τούτου παύει πλέον ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ χορηγῶνται τὰ ὄρολόγια καὶ αἰωνίως νὰ ἐπισκευάζωνται καὶ αἰωνίως νὰ δέωνται ἐπισκευῆς· οὕτω πῶς δὲ διπλῆ προσιγίνεται οἰκονομία, καὶ χρόνου καὶ χρήματος.

Εἰς ἀναγνωστῆς.

Πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσπερικῶν ἀπεστάλησαν ἐκ Γαλλίας σπόροι εὐκαλύπτων καὶ ὀδηγία περὶ σπορᾶς αὐτῶν. Αἱ ὀδηγίαι αὐταὶ εὐμενῶς ἐκαινοποιήθησαν ἡμῖν καὶ σπεύδομεν νὰ δημοσιεύσωμεν κατωτέρω μεταφράσιν αὐτῶν. Οἱ εὐκαλύπτοι εὐδοκίμοι παρ' ἡμῖν ἀπόδειξις τοῦτου εἶνε οἱ φυτευσθέντες ἐν τῇ ἐν Φαλήρῳ τερπνῇ ἀκαδελφείᾳ τοῦ κ. Ε. Κεχαγιά, οἵτινες ἐντός μικροῦ χρόνου κατέστησαν ὄρατα καὶ μεγάλα δένδρα.

Τὸ γένος εὐκαλύπτος περιλαμβάνει πλέον τῶν 100 εἰδῶν, ὧν τινὰ δύναται νὰ ἀνθίσσῃ εἰς φθῶρος 10⁰ καὶ 12⁰ βαθμῶν. Ὡστε εὐδοκίμοι καὶ εἰς τὰ βόρεια μέρη τάχιστα ἀξιοθέμενα, οὐ ἔνεκεν εἶναι καταλλήλοτα εἰς διακόσμησιν τῶν ὁδῶν καὶ τῶν σιδηροδρόμων. Ἐκ τῶν εἰδῶν τούτων τὸ καλούμενον εὐκαλύπτος ἢ ἀραιροειδής, ὅστις εἶνε ὁ κοινότερος καὶ γνησιότερος, φθάνει εἰς ὕψος 60—70 μέτρων. Παρὰ τὸ ἄλγερρον ὑπάρχουσι εὐκαλύπτοι ἀξιοθέμενοι 6 μέτρα καὶ ἔτος. Γνωστὴ δὲ εἶνε ἡ κατὰ τῶν πυρετῶν ἐνέργεια τοῦ εὐκαλύπτου, χορηγοῦντος τὴν ὕγλαιαν εἰς τοὺς ἐλάθει τόπους. Κατ' αὐτὰς γάλλοις τῆς μηχανικῆς (M. Martin), πρὸ δεκαετίας καλλιέργων ἐν Πραβίγια φυτείας εὐκαλύπτων, ἔβηκεν ἄξιον πολλοῦ λόγου πύνημα: Περὶ εὐκαλύπτου καὶ τῶν ἐφαρμογῶν αὐτοῦ εἰς τὴν βιομηχανίαν (L'Eucaalyptus et ses applications industrielles), ἐν ᾗ περιέλαθε πᾶν ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐγράφη περὶ τῆς καλλιέργειας, συντηρήσεως καὶ τῶν ὠφελειῶν τοῦ παλουτίμου τοῦτου φυτοῦ. Σ. τ. Δ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ἄδηγία πρὸς σπορὰν τῶν εὐκαλύπτων.

Σπείρων τὸν μάρτιον δύνασαι νὰ φυτεύῃς τὰ φυτὰ λήγοντος τοῦ μαΐου, προσέχων νὰ φήσῃς κατὰ τὴν μεταφυτεύσιν, περίξ τῆς ρίζης ἐκάστου φυτοῦ, ὅσον τὸ δυνατόν ἀρκετὸν χῶμα (μὲ μπόλλαν). Πρέπει δὲ ἐπὶ ἐν τοῦλάχιστον δεκαπενθήμερον νὰ προσέχῃς νὰ ποτίζηται τὸ εἶδος E. Globulus τὴν ἑσπέραν μᾶλλον ἢ τὴν πρωΐαν. Τὸ δὲ εἶδος Red Gum καλὴν εἶνε νὰ σπείρωμεν τὸν ἀπρίλιον καὶ μάιον, ὑπολογιζομένου ἐνὸς γραμμαρίου εἰς δύο τετραγωνικὰ ὑποδεκάμετρα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ σπαρῆ τὸν μάιον δὲν θὰ ἦνε δυνατόν νὰ φυτευθῇ πρὸ τῶν φθινοπωρινῶν βροχῶν.

Πλείονες ὀδηγίαι ὑπάρχουσι περὶ τούτου ἐν

τῇ βιβλίῳ τῇ ἐπιγραφομένῳ «Δένδρα τῆς Λυστραλίας», σελ. 46.

Τὸ σπέρμα τοῦτο διατηρεῖ τὴν βλαστικὴν δύναμιν του ἐπὶ πολλὰ ἔτη· διὰ τοῦτο καλὴν εἶνε νὰ μὴ σπείρωνται ὅλα τὰ σπέρματα διὰ μιᾶς, ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ ἐκ διαλειμμάτων. Ὅθεν σπείρωμεν ἀμέσως ἀρκετὰ E. Globulus ἵνα φυτευθῶσι τὸν μάιον ἢ τὸν ἰούνιον, ἔπειτα δὲ σπείρωμεν πάλιν τὸν ὀκτώβριον καὶ τὸ ἔαρ. Ἡ γενομένη τὸ φθινόπωρον σπορὰ εἶνε ἡ ἀρίστη πασῶν.

Σπείρων τὸν μάρτιον μὴ ἄφινε τὸν ἥλιον νὰ προσβάλλῃ τὰ ἐσπαρμένα. Τὸ σπέρμα πρέπει νὰ καλύπτηται ὑπὸ γεωμιγοῦς κοπρίας (terreau) (πάχους διφράγκου). Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς πρέπει νὰ διατηρηθῇ διαρκῶς ὑγρὰ. Καλὸν δὲ εἶνε νὰ ἐπιτίθηται ἐπ' αὐτῶν λεπτόν στρώμα ἐξ ἀχύρων ἢ παρομοίου τινὸς ξηροῦ χόρτου. Μετὰ ἐξ ἢ ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν σπορὰν θέλουσι φυτρώσει τὰ σπέρματα καὶ μετὰ τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας ἀφαιροῦμεν τὰ στρώμα τῶν ξηρῶν χόρτων.

Φυλλάτου τὰ πτηνὰ καὶ μύλιατα τοὺς πυργίτας (σπουργίτας), διότι τρώγουσι τὰ σπέρματα τὴν στιγμὴν τῆς βλαστήσεως· μετὰ ἢ ἢ 6 ἡμέρας ὁμοῦ δὲν τὰ πειράζουσι.

Τὸ ποτιστήριον δι' οὗ θὰ ποτίζωνται τὰ φυτὰ πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς ὀπὰς λεπτοτάτας. Δυνάμεθα δὲ νὰ μεταφυτεύσωμεν τὰ φυτὰ χωρὶς νὰ φήσωμεν καθ' ὅλου χῶμα εἰς τὰς ρίζας, ἀλλὰ γενικῶς ὁσάκις τὸ νέον φυτὸν ἔχει 4 φύλλα, τὸ θέτομεν ἐν μικραῖς γάστραις μετὰ γεωμιγοῦς κοπρίας, τὰς ὁποίας παραχώνομεν μέχρι τοῦ στόματος ἐντὸς πρᾶσιδος καὶ τὰς ποτίζομεν κατὰ τὴν χρείαν. Ἐὰν σπείρωμεν τὴν 1 μέχρι 1½ ὀκτωβρίου δύναται τὸ φυτὸν νὰ μεταφυτευθῇ εἰς τὴν γάστραν περὶ τὴν 1½ νοεμβρίου. Τὸν δὲ φεβρουάριον καὶ μάρτιον τὰ φυτὰ ἔχουσι ὕψος 20—30 ὑφεκατομέτρων, καὶ τότε εἶνε ἡ κατάλληλος στιγμὴ νὰ φυτευθῶσι εἰς τὴν γῆν. Αἱ γάστραι δὲ αὐταὶ ἔχουσαι βᾶθος μὲν 8 ὑφεκατομέτρων, πλάτος δὲ τοσοῦτον, ἔσωθεν γινομένης τῆς καταμετρήσεως, τιμῶνται ἐν Γαλλίᾳ 30 φράγκων τὴν χιλιάδα.

Τοιαῦται εἶνε αἱ ὀδηγίαι εἰς νομίζω ὠφελίμου εἰς τὴν σπορὰν. Περὶ δὲ τῆς φυτεύσεως λέγει τὰ δέοντα τὸ βιβλίον «Δένδρα τῆς Λυστραλίας.»

Θωροῦ λόγου ἄξιον νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ εἶδος τὸ καλούμενον E. Globulus ἀπαιτεῖ γῆν καλὴν, παχίαν καὶ δροσεράν· τὸ δὲ εἶδος Red Gum εὐδοκίμει ἄριστα ἐπὶ ἐδάφους λιπρωτέρου καὶ ξηροτέρου. Ἐν δὲ τῇ Ἀλγερίᾳ ἡ καλλιέργεια τοῦ εἶδους Red Gum ὀσημέραι διαδίδεται, ἐν ᾗ τὸ ὑψόντιον ἢ τοῦ E. Globulus περιορίζεται.